

Tartu Ülikool

Sotsiaal- ja Haridusteaduskond

Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut

**MAAILMA VISUAALNE REPRESENTATSIOON THE GUARDIAN'I ONLINE-
RUBRIIGIS „24 HOURS IN PICTURES“ 2010.A.**

Bakalaureusetöö (6EAP)

Julija Maslova

Juhendaja: Anu Masso

Tartu

2011

SISUKORD

I SISSEJUHATUS	3
II TEOREETILISED LÄHTEKOHAD	4
1. Maailmapildi konstrueerimine	4
2. Fotoajakirjandus	6
3. Visuaalsemiootiline lähenemine fotograafiale	8
4. Varasemad uuringud	10
5. Uurimisobjekt ja uurimusküsimused	12
II METODOLOOGIA JA VALIM	13
1. Uurimismeetodid	13
2. Valim	17
IV TULEMUSED	18
1. Informatiivsed kategooriad	19
2. Pildilised kategooriad	30
3. Maailmapilt rubriigis „24 Hours in Pictures“	40
JÄRELDUSED JA DISKUSSION	50
V KOKKUVÕTE	54
SUMMARY	56
KASUTATUD KIRJANDUSE LOETELU	57
LISA 1. Valimi kirjeldus	59
LISA 2. Informatiivsete kategooriate üldanalüüs	61
LISA 3. Informatiivsete kategooriate regioonide kaupa analüüs	64
LISA 4. Visuaalsete kategooriate regioonide kaupa analüüs	66
LISA 5. Kodeerimisjuhend	70
LISA 6. 2010.aastal toimunud sündmuste kronoloogia	79

I SISSEJUHATUS

Pressifoto on selline ajakirjanduslik žanr, mille uurimisel tuleb arvestada, et tegemist on nii informatsiooni vahendajaga, kui ka kunstiteosega. Üks pressifoto võib asendada mitut teksti samal teemal, sõltuvalt sellest, mida näidatakse ja kuidas seda tehakse. Selleks, et teada saada, millist infot pressifoto edasi annab, tuleb analüüsida mitte vaid sõnu mis on fotode pealkirjades, vaid ka visuaalseid võtteid, mida foto autor on kasutanud. Minu töö tegeleb visuaalse kommunikatsiooni uurimisega ning sellega, kuidas saab pilti maailmast konstrueerida fotoajakirjandusliku rubriigi kaudu. Kuna uurimisobjektiks on Suurbritannias ilmuv *online* fotoajakirjanduslik rubriik, siis tuleb arvestada, et kõik saadud tulemused on selle riigi kontekstis ning annavad pildi vaid Inglismaa inforuumist.

Minu töö eesmärgiks on uurida, kuidas saab sündmusi meedias teistmoodi ehk fotode abil kujutada, millised on uuritava rubriigi iseärasused (mida näidatakse rohkem ja mida vähem) ning millist maailmapilti näidatakse selle rubriigi kaudu. Käesolev töö erineb varasematest töödest (nt Miljan 2007), mis tegelevad visuaalse kommunikatsiooni analüüsimisega selle poolest, et uuritakse mitte inimeste representatsiooni või identiteedi representatsiooni, vaid seda, kuidas representeeritakse tervet maailma ning selle sündmuseid antud meediakanalis. Samas erineb see töö teistest kontentanalüüsi töödest (nt Rutseikov 2005, Tustanovskaja 2011) selle poolest, et uurimisobjektiks on pressifotod, mitte uudistartiklid. Enda töös kavatsen süveneda rohkem ka sellele, milliseid fotograafilisi võtteid informatsiooni edasiandmisel kasutatakse.

Töö algab teoreetiliste põhimõistetega ja seminaritööst saadud tulemuste kirjeldusega ning interpretatsiooniga; antakse ka ülevaade varasematest sarnasel teemal tehtud empiirilistest uuringutest. Edasi järgneb antud töös kasutatud metodoloogia kirjeldus. Töö põhiosa moodustavad analüüsi tulemused, kus pildilist ja informatiivset materjali on analüüsitud kvantitatiivselt visuaalsemiootilise lähenemise abil. Töö lõpeb tulemuste tõlgenduse ja diskussiooniga ning kokkuvõttega.

II TEOREETILISED LÄHTEKOHAD

1. Maailmapildi konstrueerimine

See, kuidas inimene näeb maailma, sõltub sellistest faktoritest nagu tema vanus, haridus, sotsiaalne staatus, elamiskoht, päritolu ja isiklikud omadused (nt. iseloom, eelistused). Inimene valib ise olemasolevast informatsioonist selle, mis tema jaoks on vajalik ja selliselt konstrueerib enda jaoks just sellise maailma, mida ta ise tahab näha.

Erinevad autorid on olnud üksmeelel (vt nt Berger 2007), et individuaalne maailma konstrueerimine toimub suures osas nägemismeelte abil. Nägemine on kõigepealt füüsiline protsess, mis on oma olemuselt suhteliselt keerukas. Keerukus seisneb selles, et inimese aju valib visuaalse kujundi ning jagab selle eraldi komponentideks ja uurib seda esmalt eraldi osadena. Aju tegeleb selliste nähtuste töötlemisega nagu värv, faktuur, objektide kontuurid, valgused-varjud, vaadeldes neid esialgu eraldi ning hiljem liidab need osad taas tervikuks (Berger.2007: 33-38). Siiski pole Berger'i seisukohtade järgi selge, kuidas kõiki neid tegevusi teostatakse. Käesoleva töö autorina leian, et kui inimene lahutab pildi eraldi osadeks, siis teatud pildi osad võivad erinevatel põhjustel jääda tähelepanuta, kuna konkreetne inimene (nt pildistav fotograaf või ajakirjanduslikku fotot vaatav lugeja) ei taha neid näha või lihtsalt jätab need tähelepanuta.

Inimese taju on subjektiivne, mistõttu igal üksikul juhtumil valitakse just need osad pildist, mis on antud inimese jaoks tähtsad. Kuna nägemine on silmade ja aju koostööl toimuv keerukas protsess, siis olulist rolli selles, kuidas inimene näeb maailma, mängivad mitte ainult nägemise füüsilised omadused, kuid ka kultuurilised ja isiklikud tunnused. Näiteks Ernst Gombrich oma raamatus „*Art and Illusion*“ (2000: 63-93) on väitnud, et taju põhineb inimeste ootustel ja selles, kuidas ta kohaneb erinevate situatsioonidega. Gombrich rõhutas, et oluline on mitte see, mida inimene *näeb* ja *teab* [*seeing and knowing*], vaid see, mida ta *näeb* ja *märkab* [*notice*]. Oma raamatus võtab Gombrich selle kokku järgnevalt - tajumine ei ole mitte automaatne protsess, vaid sõltub sellest, kas me konkreetsetes situatsioonides üldse antud objekti *märkame*. Seega sisaldab maailma tajumise protsess teatud objektide *märkamist*, mitte vaid *teadmisi* sellest või vaid füüsilist nägemist antud situatsioonis. Samuti ei pruugi tajumine sõltuda vaid konkreetse indiviidi eripäradest (nt fotograafi või foto vaataja eelistustest), vaid kultuurilistest ja institutsionaalsetest eelistustest (nt kultuurilised huvid, väljaande ideoloogilised eelistused jms).

On üldtunnustatud, et tõde on relatiivne ning see, mida me usume, ei pruugi reaalsusega kooskõlas olla. Inimene usub, et teatud asjad eksisteerivad reaalses maailmas, sellepärast ühekordne teatud asjade nägemine sisendab inimesele teatud usalduse, ning loogiliste seoste põhjal tehakse

konkreetses objekti kohta teatud järeldused. Ka tänapäeva meedia poolt meile pakutav reaalsus ei pruugi olla tõeline, seda eelkõige fotoajakirjanduslikus žanris, kuna erinevad professionaalid saavad fotosid muuta, tekitada spetsiaalseid efekte, kaadreid monteerida ja teostada palju teisi tegevusi, mis moonutavad reaalsust.

Üllalpool mainitud teoreetikute Bergeri ja Gombrichi lähenemisi on võimalik kasutada ka „24 Hours in Pictures“ rubriigi uurimisel. Rubriik annab edasi ühe võimaluse, kuidas võib maailma näha, seda subjektiivselt konstrueerida. Näiteks teatud põhjustel valitakse väljaandesse just teatud fotod, kui samal ajal teised jäetakse väljaandest välja.

2. Fotoajakirjandus

Fotoajakirjandus on ajakirjanduse žanr, kus uudist serveeritakse eelkõige pildilise materjali abil. Fotoajakirjanikud on Rothstein järgi (1979: 15) „*sündmuste ja inimeste vaatlejad, kes teevad fotodega reportaaže sellest, mis toimub; nad on faktide ja sündmuste interpreteerijad, kes kirjutavad kaamera; nad on kvalifitseeritud suhtlejad, kes edastavad pilte teatud visuaalselt prinditud lehtede kaudu*“. Fotoajakirjanduse eripäraks on see, et auditooriumiks on ajalehtede ja ajakirjade lugejad kogu maailmast, erinevalt trükiajakirjandusest, kus keeleliste piirangute tõttu võib auditoorium piirduda kindla territooriumiga. Fotoajakirjanduse fookuseks on meie planeet tervikuna ning selle elanikkond, lähtudes kõikidest elanikkonnaga seotud aspektidest (*ibid.*).

Fotoajakirjandus on oluline osa massimeediast, kuna sellega saab edastada selliseid uudiseid, mis trükimeediaga ei ole võimalik edastada või mis ei mõju auditooriumile sõnade abil edastatuna nii efektiivselt. Sellisteks uudisteks võivad olla näiteks looduskatastroofide tagajärjed. Kui sõnalistes uudistes võivad sellised sündmused väljenduda vaid numbrites, siis fotoajakirjanduse võimalused on siin mitmekesisemad. Ma eeldan, et visuaalne pilt võimaldab paremini näidata teiste riikide inimeste elustiili ja tavaelu, ehk infot, mis sõnade abil edastatuna ei pruugi olla lugejatele arusaav ega atraktiivne.

Fotoajakirjanduse kui tegevuse arusaamiseks on vajalik mõista pressifoto olemust. Roland Barthesi (1977: 15) järgi on pressifoto korral tegemist sõnumiga. Nagu igal sõnumil on sellel kindel väljaandja, edasiandmise kanal ning kättesaamise punkt. Pressifoto ei ole mingi isoleeritud struktuur, vaid kommunikatsioon kahe struktuuri vahel – esimene sisaldab endas pildilisi tunnuseid ja teine tekstilisi (nt pildi allkiri, mis on fotole lisatud). Need mõlemad struktuurid töötavad ühest küljest koos, kuid samas jäävad teineteisest ka eraldatuks (*ibid.*).

Arthur Rothstein'i (1979) lähenemine, kus on samuti analüüsitud fotoajakirjanduse olemust, on võrreldes Barthes'iga veidi rakenduslikum. Rothstein toob välja konkreetseid soovitusi fotoajakirjandusliku pildi õnnestumiseks. Näiteks ta leiab, et fotoajakirjanduslik pilt peab olema otsene, lihtne, faktiline ja realistlik. See peab leidma ja näitama tragöödiat, konflikti või teatud emotsiooni. Teisalt rõhutab Rothstein sarnaselt Barthes'iga, et fotoajakirjanduslikud pildid on meelde jäävad tänu nende sümbolilisele isoomule, st hea pilt sündmusest või teemast võib anda edasi rohkem, kui suur hulk sõnu, mis on antud teemal kirjutatud (1979: 45).

Fotoajakirjanduse olemus on ajaga oluliselt muutunud, eelkõige seoses meediumide endi arengutega, näiteks televisiooni teke 1950. aastatel, nädalalehtede sulgemine, interneti laiem levik 1990. aastatest alates jms. Kuigi osa autoreid (R. Capa Kobre 2000 kaudu) on sellega seoses

ennustanud fotoajakirjanduse surma, on teised jällegi (nt Kobre 2000) seda meelt, et uute meediumite teke on fotoajakirjanduse arengule kaasa aidanud. Näiteks on internet teinud võimalikuks kergesti informatsiooni kätte saada ning enam kombineerida uudiste edastamisel sõnalist ja tekstilist materjali. Sellist võimalust kasutavad mitmed väljaanded nagu näiteks *The New York Times*, *The Washington Post*, *Newsweek*, *NBC* ja *CNN*, mis omavad kõik *online* väljaandeid, mis pakuvad uudiseid koos piltidega.

Interneti eelised fotoajakirjanduslike materjalide esitamisel seisnevad näiteks selles, et ühe sündmuse kohta esitatavate fotode arv ei pruugi olla enam nii piiratud, nagu seda tuleb ette trükiajakirjanduse korral. Samuti ei sõltu piltide valimine enam vaid uudiste agentuuridest, vaid ka ainult auditooriumi valikutest. Võib oletada, et see võib teatud määral ka kaasa aidata fotoajakirjanduse kvaliteedi kasvule, kuna aitab esile tõsta uudisväärtuslikke fotosid. Teisalt sisaldab see ka ohtu – indiviidide subjektiivsed huvid võivad piirduda teatud temaatikaga ning geograafiliste piirkondadega, mistõttu kujunev pilt maailmast võib olla kindla fookusega.

3. Visuaalsemiootiline lähenemine fotograafiale

Käesolev töö keskendub Barthes'i visuaalsemiootilisele lähenemisele, mida on kasutatud raamistikuna käesoleva töö keskmes oleva fotoajakirjandusliku materjali analüüsimiseks. Lähenemise eelis seisneb pildiste ja tekstiliste struktuuride samaaegsel analüüsimisel.

Barthes'i visuaalsemiootilise lähenemise järgi (1980: 5) on foto kolme erineva tegevuse, emotsiooni või kavatsuse objekt. Roland Barthes toob välja seoses nende tegevustega kolm põhimõistet: operaator [*Operator*], pealtvaataja [*Spectator*] ja spekter [*Spectrum*]. Operaator on fotograaf ise, kes vahetult teeb pilte. Pealtvaatajaks on kõik inimesed, kes pilte vaatavad. Ning seda inimest, keda pildistatakse, kes on piltide objektiks, nimetab Barthes spektriiks (*ibid.*). Kuigi maailma visuaalse konstrueerimise analüüsimisel fotoajakirjandusliku rubriigi kaudu keskendub käesoleva töö eelkõige spektri analüüsimisele, tuleb mõistete omavaheliste tihedate seoste tõttu arvestada nende kõigiga.

Fotograafi ehk Barthesi järgi sõltub Operaatori valikutest see, kuidas ta näitab maailma oma piltide kaudu. Barthes'i järgi on operaatori emotsioonid tugevasti seotud „väikese avaga“ ehk pildinäidikuga, mille abil ta piiritleb, kadreerib ja määratleb perspektiivi sellest, mida ta soovib pildistada. Operaatori peamiseks funktsiooniks on üles leida midagi või kedagi tähtsat väikese ava abil (Barthes. 1980: 6). Käesolev töö ei keskendu otseselt operaatori enda tõlgenduste ja valikute analüüsile. Operaatori eelistusi analüüsitakse vaid niivõrd, kuivõrd need kajastuvad konkreetsetes pildides ning fotode tegemisel kasutatud visuaalsetes ja tehnilistes võtetes.

Teine Barthes'i kasutatud keskne mõiste on *spectrum*. *Spectrumiks* ehk objektideks, keda või mida fotografeeritakse muututakse foto tegemise protsessi jooksul, näiteks läbi objekti teadliku poseerimise või fotograafi valikute. Käesoleva töö üheks eesmärgiks ongi uurida, mis saab analüüsitud fotode spektriiks. Antud töös otseselt ei keskenduta sellele, kuidas toimetajad oma valikuid teevad. Samuti ei uurita auditooriumi tõlgendusi, mis samuti võib olla oluline väljaande toimetajate valikute tegemisel. Töös analüüsitakse, milliseid objekte on fotograafid kujutanud ning milliseid tehnilisi vahendeid selleks on kasutatud. Analüüsil ei kasutata mitte fotograafide enda väljaõeldud eelistusi, vaid püütakse valikuid uurida tuginedes tehtud fotodele.

Lisaks operaatorile, pealtvaatajale ja spektrile on Barthes'i lähenemises oluline osa sõnumil, mida nende nimetatud tegevuste abil levitada soovitakse või teadmatult levitatakse. Sõnumi levitamine ja kättesaamine on sotsioloogilised nähtused, st nende mõistmiseks on vajalik uurida erinevaid inimesi, määratleda nende motiivid ja käitumine ning seostada nende gruppide käitumised sotsiaalse terviklikkusega. Fotograafia korral pole Barthes'i hinnangul sõnum pelgalt produkt või kanal, vaid objekt oma struktuuralse autonoomiaga (Barthes. 1977: 15). Antud töös on see seisukoht

väga tähtis, sest kõikidel inimestel on oma stereotüübid erinevate riikide, regioonide ja teemade suhtes. Kuna uuritav fotoajakirjanduslik rubriik keskendub just maailma riikide esitamisele, on vaja analüüsimisel arvestada ka väljaande kultuurilisi ja sotsiaalse iseärasusi, näiteks seda, mis riigis ja millises väljaandes antud rubriik ilmub.

Roland Barthes'i hinnangul on fotograafia abil sõnumite loomine eripärane, kuna fotograafia on oma olemuselt reaalsuse mehhaaniline analoog. Reaalsuse konstrueerimine toimub Barthes'i järgi denotatiivse ja konnotatiivse tähenduse kaudu. Denotatiivne tähendus on üldine ja otsene tähendus, mis sisaldab endas tähistajat ja tähistatavat. Näiteks kui pildil näidatakse ortodoksset juuti, siis denotatiivselt tähendab see, et pildil on inimene, kes esindab teatud religiooni. Konnotatiivne tähendus on lisavarjund, nagu näiteks sotsio-kultuurilised tähendused ja personaalsed assotsiatsioonid. Näiteks sama pilt ortodoksse juudiga võib tekitada pealtvaatajates assotsiatsioone religiooniga, mida see mees järgib, samas võivad pildi vaatajal meenuda ka teatud isiklikud kogemused ja emotsioonid, mis pilti vaadates meenuvad ja tekivad, mis kõik kokku saab konnotatiivseks tähenduseks. Kõikidest informatsiooni loomise ja esitamise struktuuridest on fotograafia ainuke, mis tegeleb "denotatiivse" sõnumiga, ehk sõnumiga mis esitab objektiivset reaalsust, mis on fotosilma ette jäänud. Konnotatsioon ehk teisese tähenduse kehtestamine realiseeritakse fotografeerimise erinevatel tasemetel (fotograafi subjektiivsed valikud, tehnilised võtted jms) (Barthes.1977: 19).

Kõik need põhimõisted on vajalikud osad minu uurimistöö seisukohalt, kuna vaadeldakse uuritavate piltide denotatiivseid ja konnotatiivseid tähendusi ning seda, milliseid valikuid on operaator oma töös teinud, näiteks keda piltidel kujutatakse ning milliseid visuaalseid võtteid on kasutatud.

4. Varasemad uuringud

Varasemad kontentanalüüsi tööd Tartu Ülikoolis, mis püüavad uurida, mida kajastatakse välisuudistes, tegelevad peamiselt uudisteartiklite analüüsimisega, näiteks Deniss Rutseikovi töö „Eesti, Saksa ja Briti kvaliteetlehtede geograafiline horisont 2004-2005“. Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk on osalt sama – uurida, millist informatsiooni, millistest riikidest, sündmustest, inimestest antakse edasi ühe väljaande kaudu; kuid erinevus seisneb selles, et analüüsiühikuks on mitte tekst, vaid pildid tekstiga. Teema on huvitav, kuna piltide informatiivne struktuur erineb oluliselt tekstilise info struktuurist, selle poolest et lisaks tekstile informatsiooni pealkirjades sisaldab ta ka visuaalse informatsiooni.

Varasemad visuaalsemiootilised uuringud, mis on Tartu Ülikoolis tehtud, näiteks Ande Etti „Ajakirjareklaami tõlgendamine: visuaalsemiootika võimalused ja sihtrühmapoolne retseptsioon Stiina lugejate näitel“ ja Märt Miljani „Noormeste enesepresenteerimine suhtlusportaalil RATE.ee“, kasutasid sama uurimismeetodit nagu mina oma töös. Varasemate uuringute uurimisobjektid ja eesmärgid olid siiski teised – need tööd keskendusid visuaalse kommunikatsiooni uurimisele sihiga uurida identiteedi konstrueerimist ning reklaami kasutamist, minu töö aga keskendub visuaalse kommunikatsiooni kasutamise uurimisele sihiga teada saada, kuidas on võimalik anda edasi maailmapilti massi meedias kasutatava visuaalse kommunikatsiooni abil.

Käesoleva bakalaureusetöö eeltöoks oli seminaritöö, mille eesmärgiks oli välja selgitada kuidas võiks maailma visuaalselt representeerida fotoajakirjandusliku rubriigi läbi, st mitte ainult pildiliste kujundite abil, vaid ka kajastatud teemade, riikide ja inimeste kaudu. Seminaritöö tegeles eelkõige sellega, kuidas kajastab rubriik „24 Hours in Pictures“ maailma tervikuna; vähemal määral keskenduti sellele, kuidas kajastatakse eri regioone. Antud bakalaureuse töö ülesandeks on edasi arendada seminaritöös alustatud analüüsi regioonide kajastamise teemal ning põhjalikumalt tõlgendada eripärasid eri maailma regioonide visuaalsel kujutamisel.

Seminaritöö analüüsi käigus jõudsin järeldusele, et uuritava rubriigi päritolumaa – Suurbritannia – on oluline faktor selle rubriigi sisu kujundamisel, kuna arvestatakse auditooriumi ootustega ning fotograafide ja toimejate subjektiivsete eelistustega. Seega kajastatakse rohkem neid riike ja sündmusi, mille vastu on olemas avalikkuse huvi. Rubriigi iseärasus seisneb aga selles, et kajastatakse mitte vaid sündmust ennast, vaid ka selle konteksti, näiteks sündmuste tagajärgi või mitte-uudislikku *feature* žanri. St visuaalselt näidatakse teemast seda, mis aitab inimestel aru saada sündmusest. Näiteks pildid Haiti maavärina ohvritest näitavad, kuidas kohalikud inimesed pärast katastroofi oma igapäevast elu edasi elavad (ehk elustiili, tööpäeva või vaba aja veetmise näitamine).

Antud töö tegeleb nimetaud varasemate uuringute edasi arendamisega olemasolevate ning uute andmete analüüsi abil. Selle töö fookuses on maailma regioonid ning nende kajastamise täpsem analüüs kasutades nii pildilist kui ka sõnalist informatsiooni iga regiooni korral.

5. Uurimisobjekt ja uurimusküsimused

Oma töös kavatsen uurida fotoajakirjanduslikku rubriiki „*24 Hours in Pictures*“ Inglismaa online-väljaandes *the Guardian*. Selle rubriigi eripära seisneb selles, et rubriigi funktsiooniks on informatsiooni edasiandmine visuaalse kontendi abil ehk teiste sõnadega, pressifotod ei ole tekstile toetuv materjal, vaid iseseisev sõnum.

The Guardian on Briti rahvuslik päevaleht, mille omanikuks on *Guardian Media Group*. See ajaleht on asutatud 1821.a. ja on tuntud selle vasak-tsentriliste poliitiliste seisukohtade poolest. *Guardiani* tiraaž on 283,063, mis paneb selle kolmandale kohale pärast teisi briti ajalehti *The Daily Telegraph* ja *The Times*. Päevalehe *The Guardian*'i online väljaanne guardian.co.uk on üks kõige populaarsematest ingliskeelsetest uudiste portaalidest internetis (Wiki).

Analüüsi objektiks olev rubriik „*24 Hours in Pictures*“ on *Guardiani* online väljaande fotoajakirjanduslik rubriik, kus ilmub valik pilte erinevatest maadest ja sündmustest. Iga päev pannakse veebi üles üks fotode kogum, mis sisaldab 10-16 üksikfotot. See rubriik asub järgmisel interneti aadressil <http://www.guardian.co.uk/news/series/24hoursinpictures>. Fotod pärinevad peamiselt uudisteportaalidest nagu *Reuter*, *AP* või piltide arhiividest nagu *GettyImages*. Mõned fotod on tehtud ka *Guardian*'i fotoajakirjanike poolt. Oletatavasti koostatakse igapäevane piltide kogum toimetajate poolt, kes valivad pilte uudisteagentuuridest. Fotoajakirjanikud on erineva kultuurilise päritoluga.

Põhinedes seminaritööst saadud tulemustele maailma kajastamise kohta antud rubriigis, aga ka varasematele uuringutele eri riikide kajastamisest meedias, olen oma bakalaureusetöös püstitanud järgmised uurimisküsimused::

1. MIDA näidatakse igast maailma regioonist?
  - Milliseid tegelasi kajastatakse enam / vähem?
  - Milliseid teemasid kajastatakse enam / vähem?
2. KUIDAS kujutatakse eri maailma regioone?
  - Milliseid visuaalseid võtteid kasutatakse eri maailma piirkondade kujutamisel?
  - Kuidas tõlgendada eri regioonide korral kasutatud visuaalseid võtteid?

II METODOLOOGIA JA VALIM

1. UURIMISMEETODID

Bakalaureusetöös kasutan kvantitatiivset kontentanalüüsi. Kuna tegemist on fotodega, siis kavatsen kasutada sotsiaalsemiootilise visuaalanalüüsi ning fotode semiootilise analüüsi kombinatsiooni, tuginedes kahele lähenemisele: Barthes'i visuaalsemiootilisele lähenemisele ning Kress'i ja van Leeuwen'i visuaalsele kontentanalüüsile. Nimetatud lähenemised on aluseks ka käesolevas töös kasutatud kvantitatiivse kontentanalüüsi kategooriate süsteemi loomisel.

Kress'i ja van Leeuwen'i poolt pakutud kontentanalüüs on empiiriline ja objektiivne protseduur selleks, et uurida audio-visuaalseid representatsioone (antud töö raames vaid visuaalseid), kasutades selleks erinevaid kategooriaid. Visuaalne kontentanalüüs on süstemaatiline meetod, mis aitab uurida, kuidas meedia representeerib inimesi, sündmusi, situatsioone jne. Visuaalsemiootilise kontentanalüüsi käigus lammutatakse pildid väiksemateks elementideks ning vaadeldakse nende osade muutumist erinevates situatsioonides (antud juhul nt eri värvide vms kasutamist eri maailma regioonide kujutamisel).

Sarnaselt Kress'i ja van Leeuwen'ga on ka Barthes (1977) rõhutanud, et pildid koosnevad kahest kihist: representatiivsest tähendusest ehk denotatsioonist ning sümbolilisest tähendusest ehk konnotatsioonist. Käesolevalt kasutatud sotsiaalsemiootiline analüüs võimaldab analüüsida tähendusi, mis on seotud pildil olevate inimeste, kohtade ja asjadega ning nende omavaheliste seostega. Bakalaureusetöös kavatsen ma uurida iga geograafilise regiooni kohta esitatud piltide denotatiivseid kui ka konnotatiivseid tähendusi ning vaadelda, mida erinevate muutujate represenatsioon võib tähendada. Ka käesoleva töö analüüsiühikute määratlemisel olen aluseks võtnud Roland Barthes'i lähenemise (1977), kus on pressifoto puhul eristatud pildilised ning tekstilised tunnused.

Eelnevatest lähenemistest tulenevalt, soovides uurida nii pildilist kui ka sõnalist materjali, denotatiivseid kui ka konnotatiivseid tähendusi, kasutan empiirilise uurimise läbiviimiseks antud töös kahte tüüpi kodeerimiskategooriaid. Esimesed on informatiivsed kategooriad, mis tegelevad piltide pealkirjadest saadud informatsiooni analüüsimisega, st tegemist on sõnalisest ehk tekstilisest materjalist tuletatud kategooriatega. Teised kasutatud kategooriad on oma olemuselt pildilised ning mis tegelevad visuaalse informatsiooni analüüsimisega, peamiselt sellega, milliseid visuaalseid võtteid on piltide kasutatud juures. Käesolevas töös kasutatud kodeerimisjuhend on terviklikul kujul esitatud antud töö lisa (vt lisa 5). Käesolevas peatükis on selgitatud põhjalikumalt olulisemate

kategooriate sisu. peatüki lõpus kirjeldatakse täpsemalt, mida tähendab iga pildiline kategooria ning kirjeldatakse kasutatud ajakirjanduslikke žanre.

Informatiivsed kategooriad

Informatiivsete kategooriate sõnastamisel olen kasutanud Kenneth Kobre (2000) poolt oma raamatus „*Photojournalism: The Professional's Approach*” välja toodud fotoajakirjanduse žanrite liigitust ning minu poolt välja toodud kategooriad. Žanrite jaotus aitab aru saada, millised tunnusjooned on ühele või teisele žanrile iseloomulikud. Käesolevas töös on kasutatud järgmist žanride liigitust:

1. *Spot News* (edaspidi töös kohapealsed uudised) – uudised otse sündmustest, mis kajastavad selliseid teemasid nagu kuritegevus, protestid, katastroofid, õnnetused. Nende fotode üheks olulisemaks tunnusjooneks on „siin ja praegu“ tunne.
  1. *General News* (edaspidi üldised uudised) – uudised poliitikast, poliitikute elust ja meediaüritustest (sündmused, mis on spetsiaalselt meedia jaoks loodud).
  2. *Covering the Issues* (edaspidi konteksti uudised) – pildid, mis kajastavad mingi sündmuse tagajärgi või mis näitlikustavad mingit ühiskondlikku probleemi (nt. vaesus Aafrikas).
  3. *Feature* (edaspidi *feature*) – need pildi ei tegele otseselt uudistega, kuid on siiski informatiivsed. *Feature* pildid võimaldavad auditoorimilepuhata tavalistest negatiivsetest uudistest. *Feature* kaks peamist tunnusjoont on ajatus ja nn „viil elust“, ehk tavaelu näitamine. Kui pildid uudistega näitavad midagi uut ning vananevad kiiresti (nende aktuaalsus kaob mingil hetkel), siis *feature* fotod on ajatud, nad ei vanane. Kui uudiste fotodel peab olema mõni tuntud peategelane, suur või traagiline sündmus, siis *feature* fotod näitavad argilist, igapäevast „viili elust“. Nad jutustavad vanasid lugusid uuel moel.
  4. *Portrait* (edaspidi *portreeuudis*) – teatud inimeste portreed, mis mingil viisil jutustavad nende inimeste lugusid.
  5. *Sports News* (edaspidi spordiuudised) – fotod spordiüritustest, professionaalsetest sportlastest (*ibid.*).

Lisaks nimeatud kategooriatele, mida oma töös kasutasin varasemate uuringute eeskujul, tuletasin mitmed informatiivsed kategooriad ka otse analüüsitavast materjalist. Need kategooriad on järgmised::

Riik – riik, kus on tehtud analüüsitud pilt. Analüüsis olen üksikud riigid liitnud kokku ning analüüsinud tulemusi laiemate regioonide kaupa.

Peategelane – subjekt või objekt, kes on i analüüsitud pildil peategelane, tuginedes pildi pealkirjale. Siin on tähtis kas peategelane on üksi või neid on mitu ning milline on peategelase roll.

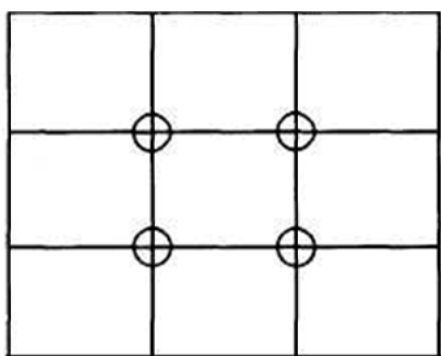
Teema – peateema, mis on pildi pealkirjas välja toodud.

Pildilised kategooriad

Pildilise materjali kodeerimisel olen kasutanud järgmisi pildilisi kategooriaid:

Peategelase asukoht

See on eraldi kategooria, mis analüüsib peategelastest saadud pildilist informatsiooni, ehk seda kus on peategelane pildis paigutatud. Peategelane on fotoajakirjanduses enamasti pildi fookuseks. Peategelasest sõltub pildi kompositsioon, mis omakorda mõjutab seda, kuidas konkreetset pilti vastu võetakse. Peategelase asukoha määramisel, aga ka tõlgendamisel kasutatakse enamasti nn kolmandiku reeglit. Kolmandiku reegli järgi on pildid paremini vastuvõetavamad kui peategelane asub ühes järgneval joonisel näidatud punktides

Peategelase isoleeritus

Teravussügavuse aste pildil näitab seda, kui sügav on fookuseeritud pildi osa. Kindla teravussügavuse kasutamisega on võimalik isoleerida subjekti selle taustast ja esiplaanist;

kasutades aga laia teravussügavust, saab sama subjekti või objekti panna pildi konteksti selliselt, et näidatakse seda, mis teda ümbritseb ja seosed ümbritsevaga.

Pildi dünaamilisus

Kõik pildid on oma olemuselt staatilised reaalsuse anaalogid. See, et piltidel on liikumine, saadakse aru subjektide või objektide suunatuse või teatud joonte järgi pildil. Käesolevas töös analüüsitud fotograafilise rubriigi piltide liikumine võib toimuda eri suunas (allapoole, ülespoole, paremale, vasakule), kuid liikumine võib olla ka segane või ringjooneline.

Pildi plaan

Pildi plaan on see, kui kaugelt fotografeeritavast asub fotoajakirjanik, ehk teisisõnu, kui kaugelt on foto tehtud. Pildi plaaniks võivad antud töös olla panoraamid ja maastikud, üldplaanid (inimest on tervelt näha), keskplaanid (inimest on näha alates põlvest), suurplaanid (inimest on näha puusast), portree (inimest on näha rinnast) ja makro- pildid (väga lähedane pilt).

Pildi rakurss

Pildi rakurss on see, millisest nurgast on foto tehtud – kas fotoajakirjanik pildistab ülevalt, alt või silma-kõrguselt. Samas esinesid antud rubriigis moonutatud perspektiiviga pildid ning nn Hollandi kaadrid (pildid diagonaalse horisondiga, alt tehtud).

Lisaks esitatud kategooriate lõikes tehtavale kvantitatiivsele kontentanalüüsile olen saanud tulemusi illustreerinud näidetega pildilisest materjalist. Eesmärgiks pole olnud eraldiseisev kvalitatiivne analüüs, mida käesoleva töö maht ei võimalda, vaid olen soovinud üldistatult võtta kokku kvantitatiivselt saadud analüüsitulemused ning konkreetsete näidete varal anda ülevaade, kuidas antud väljaanne maailma visuaalselt kujutab.

2. Valim

Igal päeval ilmub rubriigis „24 Hours in Pictures“ 10-15 fotot. Otsustasin uurida terve 2010 aasta kontenti, aga kuna see tähendab liiga palju fotosid, siis tuli mul teha valim. Valimi mitmekesisuse tagamiseks kasutasin kombineeritud Stevensonini meetodit (1984). Esmalt otsustasin valida analüüsiks igast kuust 2 päeva fotod. Esimesest kuust võtsin (oletame, et kuus on neli nädalat) viimase nädala esimese päeva, teisest kuust kolmanda nädala teise päeva, kolmast kuust teise nädala kolmanda päeva jne. Igast kuust teise pildikogumi valimiseks on vaja kõigepealt, et need päevad ei olnud lähdased. Kui esimene pildikogum on esimeset nädalast, siis teine peab olema teisest, kui esimene on kolmandast nädalast siis teine esimesest jne. Selline valim aitas mulle mitmekesisemaid pilte sujuvalt valida ja analüüsida. Valimi täpsem kirjeldus on esitatud käesoleva töö lisa (vt lisa 1). Samas on võimalik töö lisa näha ka 2010. aasta sündmuste kronoloogiat, mis aitab paremini aru saada, mis toimus sellel aastal maailmas (vt lisa 6). Saadud valim on regionaalselt mitmekesine, mida näitab järgnev analüüs.

IV TULEMUSED

Käesoleva uuringu valimi moodustavad 322 fotot. Valimi suurus ei võimaldanud analüüsida kõike, mis oli planeeritud. Näiteks väga vähe pilte oli Australaasia regioonist ning samuti žanrites spordifoto ja portreeuudis.

Selleks, et teada saada kuidas antud rubriigis erinevaid maailma regioone representeeritakse, oli vaja analüüsida nii pildilisi kui ka informatiivseid kategooriaid iga regiooni puhul.

Kodeerimisjuhend on esitatud töö lisa (vt lisa 5) ning pikemad juhendi seletused on kirjas käesoleva töö metodoloogia peatükis. Antud töö osa tegeleb esiteks informatiivsete kategooriate analüüsimisega ning pärast pildiliste kategooriate analüüsimisega.

Valim sisaldas pilte erinevatest regioonidest ning nende regioonide esindatus valimis on näha tabelis 01.

Tabel 01. Riikide ja piltide arv regiooniti

Regioon	Riikide arv	Piltide arv
Aasia	13 (68)	81 (319)
Lähis-Ida	11 (68)	67 (319)
Lääne-EuroopaLääne-Euroopa	12 (68)	49 (319)
Põhja-Ameerika	2 (68)	37 (319)
Kesk-Ameerika	10 (68)	28 (319)
Lõuna-Ameerika	8 (68)	25 (319)
Ida-Euroopa	5 (68)	20 (319)
Aafrika	7 (68)	12 (319)

1. INFORMATIIVSED KATEGOORIAD

Informatiivsete kategooriate analüüs võimaldas saada pilti sellest mida näidatakse „24 Hours in Pictures“ rubriigis. Seda nii tervest maailmast, kui ka igas regioonis.

1.1.Fotoajakirjanduslikke žanride kasutamine

Piltide žanrite kategoriseerimiseks kasutasin Kobre (2000) poolt toodud fotoajakirjanduslikke žanrite liigitust, mille kirjeldusi on võimalik leida käesoleva töö teoreetilises osas teises peatükis. Varasemate uuringute tulemused näitavad, et analüüsitavad pildid olid kõige sagedamini *Feature* žanri all kogu valimist (30%). Kenneth Kobre (2000: 85-97) järgi on *feature* ning portree ainukesed fotoajakirjanduse žanrid, mis on ajatu. Sellest tuleneb, et 30% uuritava rubriigi kontendist tegeleb kõigepealt auditooriumi meelelahutamisega.

Arvulise esindatuse poolest järgmine kategooria on „Uudiste kontekstiga“ seotud fotod, mis moodustavad 27% kogu valimist. Sellest tuleneb, et see protsent rubriigi kontendist on seotud päevakajaliste teemadega ning tegelevad sündmuste taustaga, perspektiiviga või näidatakse sündmuse mõju erinevatele sotsiaalsetele gruppidele.

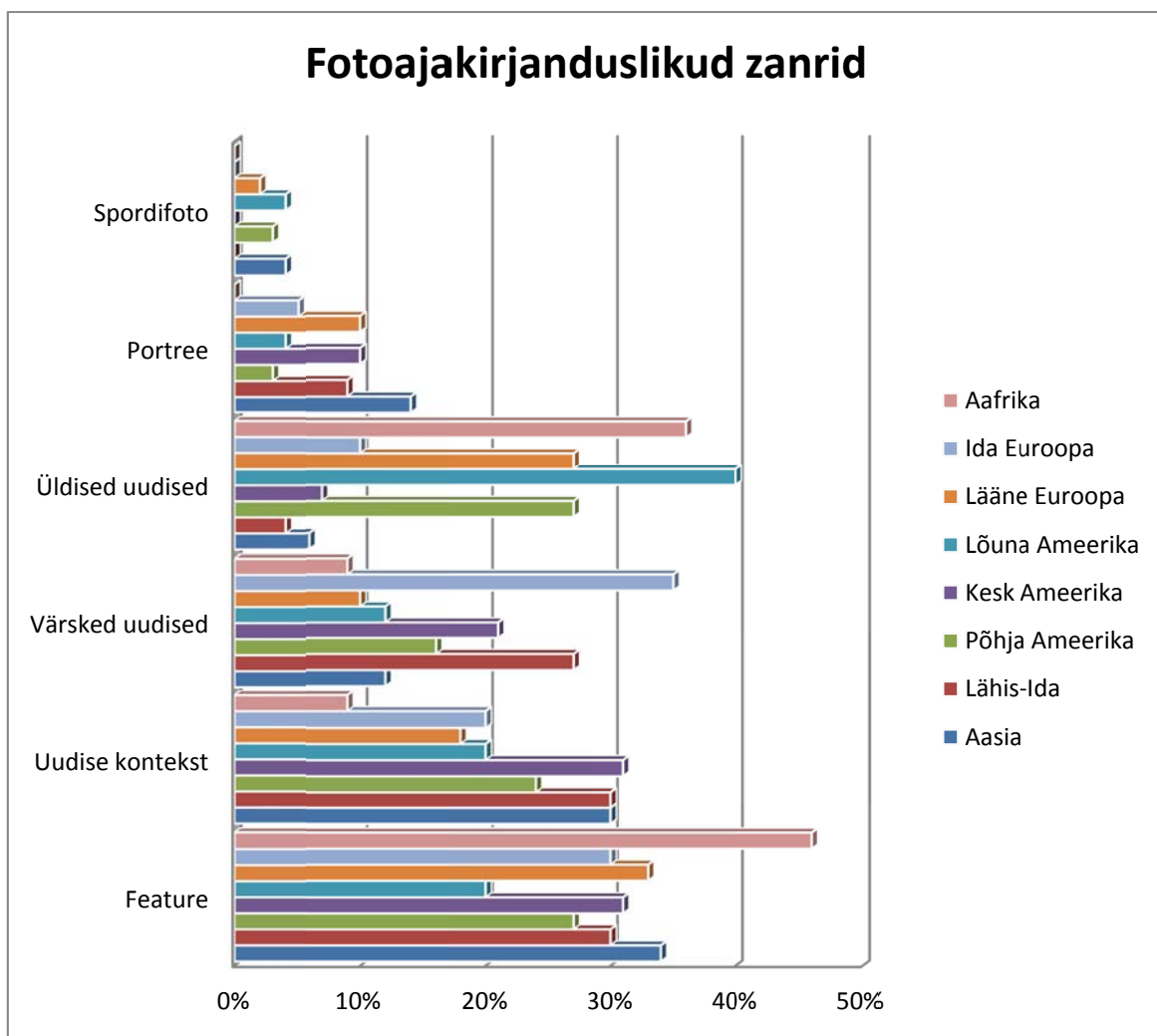
Kohapealsed uudised moodustavad 18% uuritavast valimist. See tähendab, et 18% kontendist kajastab otse sündmusi. Kohapealsed uudiseid on kõige enam sarnased tekstiuudistega, kuna nende puhul on tähtis eelkõige see, mis konkreetset toimub ning kus ja millal sündmus aset leiab.

Üldised uudised moodustavad 14% kogu valimist; tegemist on uudistega nii meediaüritustest kui ka poliitiliste uudistega ehk sellega, mis oma olemuselt ei ole tõeline sündmus, vaid selle muutumine uudiseks sõltub meediast. Üldised uudised kajastavad poliitilisi sündmusi ning erinevad *moeshow'sid*, presentatsioonid ja pressikonverentse (Kobre.2000: 45).

Kõige vähem on antud valimis esindatud portree ja spordifoto žanrid ehk vaid mõned protsendid. See tähendab, et antud uuritavat valimit need oluliselt ei iseloomusta.

Rubriigis „24 Hours in Pictures“ kasutatakse fotoajakirjanduslikke žanreid regioonide puhul erinevalt (vt joonis 01). Analüüsi eesmärgiks oli selgitada, millised žanrid esinevad ühes regioonis enam kui teistes ning kuivõrd erinevad eri regioonide kajastused temaatiliselt jms. Selleks, et seda näha, oli vaja vaadata millised žanrid esinevad iga regioonis peale *feature* žanri ning uudiste konteksti.

Aasia piltide korral on kõige rohkem kasutatud sellist žanri nagu *feature* (34%) ning uudise kontekst (30%). Järgnevalt jooniselt on näha, et Aasia ja Lõuna-Ameerika piltide osakaal domineerib sellistes žanrites nagu spordiuudised. Kuid see erinevus ei ole statistiliselt väga oluline, kuna pilte selles žanris on liiga vähe.

Joonis 01. Fotoajakirjanduslike žanržanride kasutamine erinevate regioonide puhul rubriigis „24Hours in Pictures“

Aasia pildid domineerivad ka portreeuudiste žanris, kus rohkem tähelepanu pööratakse ühele inimesele ning selle inimese tegevusele.

Kesk-Ameerikas on peale *feature*’i ja uudiste konteksti žanreid suurel hulgal esindatud kohapealsete uudistega pildid (21%). Joonis 01 näitab, et Kesk-Ameerika piltidel on võrreldes teiste regioonidega kõige sagedasem žanr uudise kontekst.

Lõuna-Ameerika erineb teistest regioonidest selle poolest, et seal kasutatakse kõige rohkem sellist žanri nagu üldised uudised (40%). Joonis 01 näitab, et võrreldes teiste regioonidega on selles

regioonis rohkem tähelepanu pööratud üldistele sündmustele ehk meediaüritustele ning poliitikale. Peaaegu sama tulemus on vaid Aafrika regiooni korral. See võib tähendada seda, et nendes regioonides pööratakse rohkem tähelepanu meedia jaoks organiseeritud sündmustele ja poliitikale.

Ida-Euroopa piltide korral kasutatakse kõige rohkem sellist žanri nagu kohapealsed uudised (35%). Käesoleva uuringu valimis oli nimetatud regioonist pildid sündmustest, mis käsitlevad nn kõvemaid teemasid.

Aafrika pildidel kasutatakse kõige rohkem võrreldes teiste regioonidega žanri *feature* (48%). Joonis 01 näitab, et kõige rohkem pilte žanris *feature* on just Aafrikast, mis tähendab, et kõige rohkem pilte sellest regioonist on meelelahutuslikud.

Regioonid, mis ei ole esile tõstetud mingite žanrites on Lähis-Idas, Põhja-Ameerika ja Lääne-Euroopa. Nendes regioonides esinevad pildid kõikides žanrites, välja arvatud Lähis-Ida, kus puuduvad üldse spordifotod. Võib öelda, et neid regioone kajastatakse žanrite poolest mitmekülselt.

Kokkuvõtteks võib öelda, et žanrite lõikes esinevad järgmised tunnusjooned: Aasiat kajastatakse mitmekülselt ning selle regiooni pildid kerkivad esile kõige rohkem portree uudistes, uudiste konteksti žanris on kõige rohkem pilte Kesk-Ameerikast, üldiste uudiste žanris on kõige rohkem pilte Lõuna-Ameerikast, Ida-Euroopast on kõige rohkem pilte värske uudiste žanris, *feature* žanrites pilte on kõige rohkem Aafrikast.

1.2. Teemade kajastamine

Teema on fotouudise fookus, mida peetakse iga pildi üheks tähtsamaks tunnuseks. Piltide kategoriseerimisel arvestasin sellega, mis teema on kõige tähtsam iga pildi juures. Varasemad uuringud näitavad, et kõige rohkem kajastatakse selliseid teemasid nagu tööpäev (10%) ehk inimeste rutiini, seda millega on inimesed päeva jooksul hõivatud. Järgmine tähtis teema on looduskatastroofid (9%) ehk errakorralised juhtumid. Kolmas kategooria on vaba aja veetmine (8%), kusjuures näidatakse eelkõige seda, kuidas erinevad inimesed erinevates riikides seda teevad. Samas said palju kajastamist sellised teemasid nagu protestid (7%), sõjad (6%), sport (5%), poliitika (4%), krimi-teemad (3%), ilm (3%).

Analüüsi eesmärgiks oli teada saada, milliseid teemasid kajastatakse kõige rohkem erinevate regioonide puhul. Tabelis 02.01 on võimalik näha tulemusi.

Aasia piltide teemade järgi tehtud analüüs näitas, et nn kõvemaid sündmuseid nagu protestid, terrorism, sõda ja looduskatastroof, keskendub vaid 30% piltidest, suurem osa piltidest (70%) on nn pehmemaid sündmusi kajastavad. Kõige rohkem kajastatakse selliseid teemasid nagu tööpäev (15%), vaba aja veetmine (11%), religioon (7%) ja sport (7%). Suur Britannial on Aasiaga tugevad ajaloolised seosed. Kõige rohkem sellest regioonist kajastatakse Indiat, mis on Suurbritannia endine koloonia. Analüüsist tuleneb, et seda regiooni kujutatakse kui enam-vähem rahulikku regiooni (selliseid teemasid nagu terrorism ja sõda kajastatakse väga vähe). Näidatakse, kuidas inimesed töötavad, veedavad vaba aega, tähistavad religioosseid sündmuseid ning teevad sporti.

Teemasid, mida rohkem kajastatakse Lähis-Idas on sõda (17%), tööpäev (17%), elustiil (15%) ja vaba aja veetmine (13%). Peaaegu poolik piltidest (47%) käsitleb kõvemaid teemasid. Lähis-Ida regioon on olnud kaua aega suhteliselt rahutu ning Suurbritannial on seosed Afganistaniga, kuna briti sõjaväed võtavad osa seal toimuvatel missionidel. Regiooni näidatakse, kui ebarahulikku, suurt osa võtavad värsked uudised, sündmuste kontekstid ning sõjaline teema. Kuid selle kõrval näidatakse ka, kuidas tavainimesed sõja kõrval elavad, kuidas nad teevad enda tööd, veedavad oma vaba aja ning nende elustiili.

Tabel 02. Teemade kajastamine regioonides rubriigis „24 Hours in Pictures“

Pin geri da	Aasia	Lähis-Ida	Põhja- Ameerika	Kesk- Ameerika	Lõuna- Ameerika	Lääne- Euroopa	Aafrika	Ida- Euroopa
1	Tööpäev (15%)	Sõda (18%)	Looduskata stroof (29%)	Looduskata stroof (29%)	Karneval (19%)	Loodus (15%)	Sport (19%)	Looduskata stroof (40%)
2	Vaba aja veetmine (11%)	Tööpäev (17%)	Kultuur ja Kunst (16%)	Meditiin (12%)	Kuritegevus (19%)	Looduskat astroof (10%)	Kuritegev us (9%)	Vaba aja veetmine (40%)
3	Religioon (8%)	Elustiil (15%)	Tööpäev (12%)	Surm (12%)	Paraad (13%)	Sport (10%)	Ajalugu (9%)	Karneval (20)
4	Protest (7%)	Vaba aja veetmine (13%)	Kontsert (8%)	Karneval (12%)	Looduskata stroof (13%)	Karneval (8%)	Looduskat astroof (9%)	
5	Sport (7%)	Religioon (12%)	Protest (8%)	Vaba aja veetmine (12%)	Näitsed ja esitlused (12%)	Tööpäev (8%)	Vaesus (9%)	

Põhja-Ameerika regioonis kõige rohkem kajastatakse selliseid teemasid nagu looduskatastroof (24%), kultuur ja kunst (14%) ning tööpäev (12%). Kõvemate teemade osakaal on 40%. Põhja-Ameerikast näidatakse vaid USA-d ja Kanadat. Selle regiooni kajastamine on väga mitmekesine. Huviringi satuvad poliitilised sündmused, looduskatastroofid ning erinevad sotsiaalsed grupid. Näidatakse kuidas inimesed töötavad ning palju tähelepanu pööratakse kultuurile. Olulist osa võtavad poliitikute ning avaliku elu tegelaste poolt korraldatud sündmused.

Kesk-Ameerika regiooni kõige enam kajastatud teemad on looduskatastroof (29%), meditsiin (12%), surm (12%), festivalid (12%), vaba aja veetmine (12%) ning protestid (12%). Kesk-Ameerika on ainus regioon, kus kõvemate teemade hulk (65%) ületab pehmeid teemasid. Uuritava rubriigi huvi selles regioonis võiks tuleneda just Haitil toimunud maavärinast, kuna kõige kajastatum teema Kesk-Ameerikast on looduskatastroof ning kõige kajastatuim riik Haiti. Näidatakse nii selle sündmuse tagajärgi, kui ka uusi sündmusi, mis on sellega seotud. Näidatakse kuidas inimesed tulevad toime looduskatastroofi tagajärjetega. Samas näidatakse pilte, mis näitavad, et kohalik elu läheb edasi pärast looduskatastroofi, näidates inimeste vaba aja veetmist ning pidutsemist.

Lõuna-Ameerika regioonis kajastatakse selliseid teemasid nagu festival/karneval (19%), kuritegevus (19%), paraad (13%), looduskatastroof (13%), näitused ja esitlused (12%). Kõvamate (44%) ja pehmemate (56%) teemade osakaal on peaaegu võrdne. Lõuna-Ameerika regioon on tuntud enda karnevalide ning organiseeritud narkootikumide äri poolest. Antud rubriigis näidatakse, kuidas inimesed töötavad, tulevad toimele looduskatastroofide tagajärjedega, kuritegevusega, näidatakse festivalide ning paraadide pidamist, näituste ja esitluste korraldamist. Kõige rohkem näidatakse korraldatud üritusi. Lõuna-Ameerika on ainuke regioon, kus pööratakse tähelepanu mitte ühele inimesele, vaid inimeste gruppidele.

Lääne-Euroopa kõige enam kajastatud teemasid on loodus (15%), looduskatastroofid (10%), sport (10%) ning festivalid ja karnevalid (8%). Kõvamate teemade osakaal on väike, vaid 20%. Lääne-Euroopa on see regioon, kus asub Suurbritannia, seega kõik riigid on geograafiliselt lähedased, ning see, mis toimub selles regioonis mõjutab Briti elanikke tugevalt. Selle regiooni kajatsamisel näidatakse kuidas erinevad inimesed töötavad, teevad sporti, pidutsevad ning võtavad osa festivalidest ja karnevalidest. Samas näidatakse selle regiooni loomade elu ning looduskatastroofide tagajärgi.

Ida-Euroopa regioonis kajastatakse looduskatastroofi teemat (40%), vaba aja veetmist (40%). Peale nende teemade kajastatakse ka festivale ja karnevale (20%). Kõvamate teemade osakaal on 40% valimist. Ida-Euroopa on ka Suur-Britanniale geograafiliselt lähedane regioon. See regioon satub huviorbiiti seoses looduskatastroofiga ehk kemikaalide lekkega Ungaris. Palju pilte on sündmustest endist. Näidatakse kuidas inimesed töötavad, tulevad toime katastroofiga ning samas kuidas nad peavad karnevale.

Aafrika regioonist esitatud piltide arv on suhteliselt väike ja iga teema juures on vaid 1 pilt, välja arvatud spordi teema, mis on seotud FIFA World Cup jalgpalli võistlustega, mis olid korraldatud Lõuna-Aafrika Vabariigis 2010 aasta suvel. Teemasid, mida veel käsitletakse on poliitika, ajalugu, kuritegevus ja protestid.

Varasematele uuringutele tuginedes (Rutseikov 2005) erineb fotoajakirjandus trükiajakirjandusest teemade kajastamise poolest. Trükiajakirjanduse välislugude teemade kajastamisel kirjutatakse kõige rohkem poliitikast, majandusest, õigussüsteemist ja kuritegevusest, looduskatastroofidest ning terrorismist (*ibid.*). Uudiseid poliitikast ja majandusest on aga raske piltidega edasi anda, kuna nad eeldavad rohkem analüütilist teksti. Samas võivad erinevused tuleneda sellest, et kui inimesed loevad välisuudiseid, siis nad ei ole eriti kursis teiste riikide poliitikaga, majandusega jne. Kui uudised kajastavad tavainimeste ja elukutseliste inimeste tegevust ja elu, siis on need uudised

laiemale auditooriumile psühholoogiliselt lähedased ning paremini mõistetavad. Nende uudiste mõistmiseks ei ole vaja palju taustainformatsiooni.

Kokkuvõttes võib öelda, et kõiki regioone, peale Lähis-Idat ja Kesk-Ameerikat, kajastatakse teemaliselt mitmekülselt. Lähis-Idast aga on enamik pilte sõjast (isegi kui peamine teema on mingi muu, kõrvalteemaks on peaaegu alati sõda). Kesk-Ameerikast on enamik pilte looduskatastroofist, ehk Haiti maavärinast. See asjaolu võib viidata sellele, et nimetatud teemad sellistes regioonides on nii tähtsad, et teised teemad jäävad tahaplaanile.

1.3. Peategelaste ja nende rollide kajastamine

Peategelaste all olen käesolevas analüüsis silmas pidanud konkreetseid subjekte või objekte, mis on olnud pildi fookuses ning teostavad piltides mingi tegevust (aktiivselt või passiivselt). Juhul kui tegelasi on olnud pildis rohkem kui üks, siis analüüsis on peategelaseks peetud seda, kelle poole pööratakse kõige rohkem tähelepanu, näiteks pealkirja teksti abil. Kui peategelasi on siiski olnud mitu, siis on ka kodeerimisel märgitud „mitu peategelast“. Analüüsi käigus selgus, et enamikel juhtudel on peategelaseks inimene, kuid peategelaseks olid tihti ka loomad või objektid. Peategelase roll on sotsiaalne või erialane roll, mida omistatakse pildi peategelasele. Käesolevas analüüsis on peategelas(t)e roll on määratud eelkõige piltide pealkirjade abil. Rolliks võib olla inimese elukutse, sotsiaalne staatus, kuid roll võib selguda ka tegevuse kaudu (nt. meelevaldajad protestides) või vanuse abil (nt. lapsed). Järgneval joonisel nr...? on näha, milliseid rolle oli antud uuringu valimis kõige rohkem ja milliseid vähem.

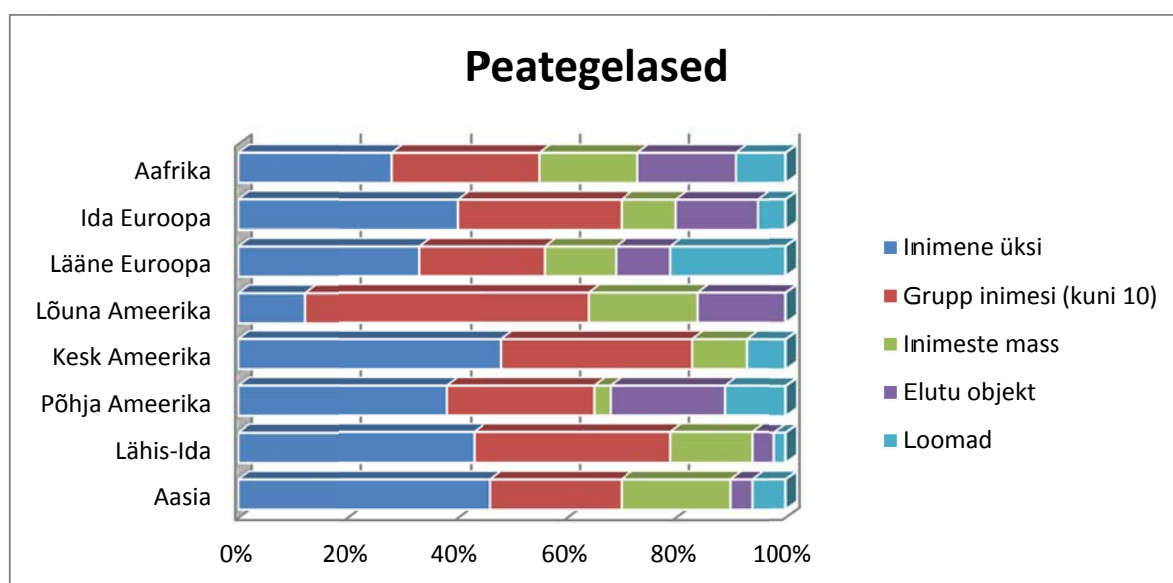
Uuringus selgus, et rohkem peategelaseks on üksik inimene kindla rolliga (39% fotodest). Sellised pildid annavad vaatlejatele võimaluse pöörata rohkem tähelepanu tegevusele, sest mitu tegelasi võivad tähelepanu hajutada. Sageduselt järgmine kategooria on „inimeste grupp“ ehk kuni 10 inimest pildil (31%). Sellistel fotodel on olnud tähtis näidata seoseid inimeste vahel ja oletatavalt toimub tegevus nende vahel ehk grupisiselt. Kolmas kategooria on „inimeste mass“ (14%); selliste piltide puhul on olnud oluline näidata inimeste rohkust mingi tegevuse tegemisel, ehk tähtsaks saab see, *kui palju* inimesi teeb midagi, mitte aga see *mida* nad teevad., näiteks pildid paljude meelevaldajatega.

Loomad (4%), linnud (3%), maastikud (2%), asulad (1%), erinevad mälestusmärgid (1%) ja hooned (1%) satuvad rubriiki harvem, kuid siiski võib selliseid pilte aeg-ajalt kohata.

Peategelaste rollide varasem analüüs näitas, et kõige rohkem kajastati nn tavainimest (18%), ehk sellist peategelast, kelle sotsiaalne või erialane roll ei olnud tähtis; tavaliselt oli mainitud ainult seda, et tegelaseks on naine või mees. Tavainimestele järgnevad lapsed (11%), kes samuti ei oma kindlat sotsiaalset või erialast rolli. Oletavasti on need kaks kategooriat sisult üsnagi sarnased – mõlematel juhtudel on tegemist nn tavainimesega ilma konkreetse sotsiaalse või erialase rollita, kahe kategooria erinevus seisneb vaid subjektide erinevas vanuses. Tavainimestele järgnevad loomad (8%), mille hulka kuuluvad nii loomad, linnud kui ka kalad. Kõige rohkem kajastatud erialased rollid olid sõdurid (8%), lihttöölised (6%), sportlased (3%), päästjad (3%), politseinikud (3%), tantsijad (2%), müüjad (2%), näitlejad (2%), modellid (2%), presidendid (1%), kunstnikud (1%) ja kalapüüdjad (1%). Lisaks sattusid antud uuringu valimisse elutu objektid (6%) ning panoraamid ja maastikud (3%). Peale tavainimest ja laste olid esinenud järgmised sotsiaalsed rollid: religiooni

järgijad (5%), meeleavaldajad (4%) mingi katastroofi või kuritegevuse kannatanud inimesed (2%), fännid ja toetajad (2%), rahvuslikud vähemused (1%); mingi ürituse, sündmuse või tegevuse pealtvaatajad (1%), kurjategijad (1%) ja vaesed inimesed (1%).

Võrdlev analüüs näitab (vt joonis 02), et kõige rohkem pilte, kus peategelaseks on inimesed tulevad Kesk-Ameerikast, Lähis-Idast ning Aasiast. Sellest tuleneb, et antud rubriik pöörab rohkem tähelepanu inimestele ning inimeste tegevustele just nendel regioonidel. Kõige rohkem pilte, kus peategelaseks on elutu objektid või loomad tulenevad Põhja-Ameerikast. Lõuna-Ameerikast on kõige rohkem pilt palju inimestega, ehk näidatakse inimeste vahelist- või koostegevust. Kesk-Ameerikast on aga kõige rohkem pilte üksikinimesega. Loomi on kõige rohkem piltidel Lääne-Euroopast, elutu objekte piltides Põhja-Ameerikast.

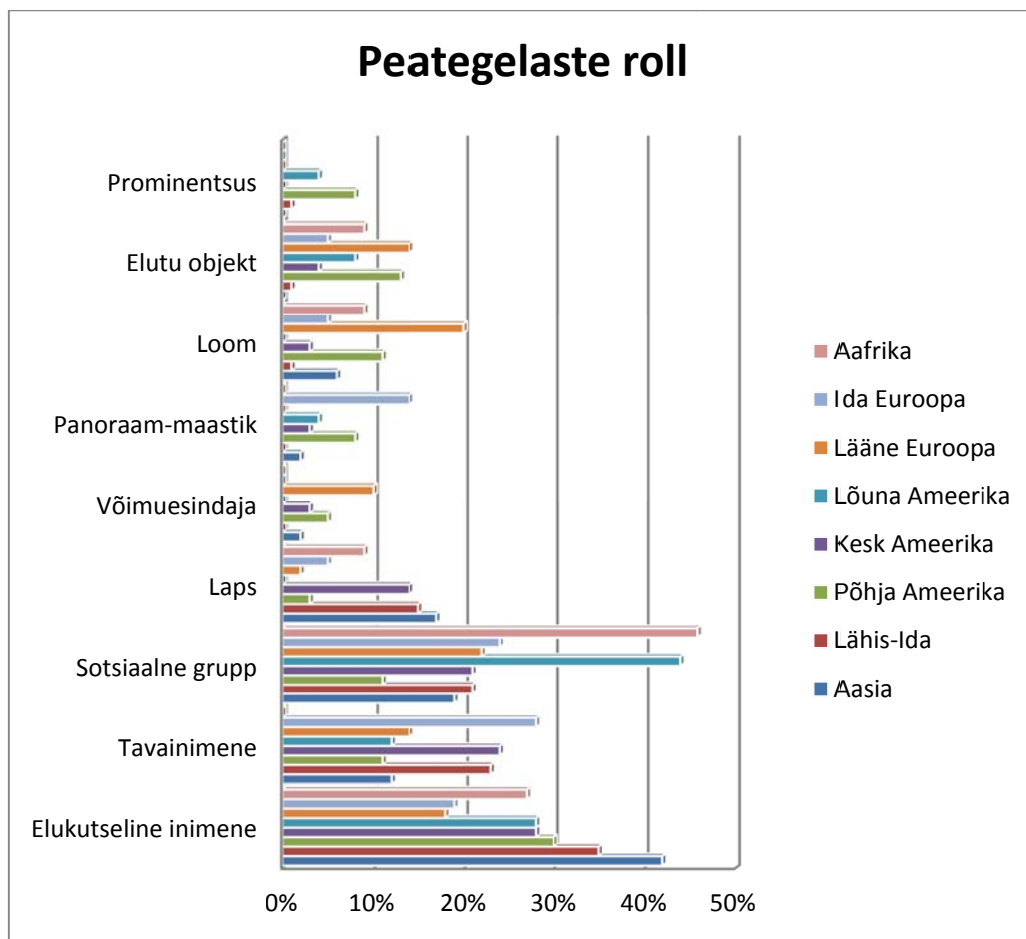

Joonis 02. Peategelaste paiknemine rubriigi „24 Hours in Pictures“ fotodel.

Aasia regiooni piltides peategelaste rolliks on elukutselised inimesed (42%), lapsed (17%) ja sotsiaalsed grupid (15%). Lähis-Ida piltide peategelased on elukutselised inimesed (35%) ning tavaliselt on need sõdurid, tavainimesed (23%), erinevad sotsiaalsed grupid (21%) ning lapsed (15%). Fookuses on tavaliselt üks elukutseline inimene, enamikel juhtudel sõdur. Piltidel Lähis-Idast on ka palju lapsi, mis võivad olla ka piltidel sõjalisel teemal. Põhja-Ameerika regiooni peategelasteks on enamikel juhtudel elukutselised inimesed (30%), sotsiaalsed grupid (11%), loomad (11%) ning tavainimesed (11%). Kesk-Ameerika peategelaste rolliks on elukutselised inimesed (28%), tavainimesed (24%), erinevad sotsiaalsed grupid (21%) ning lapsed (14%). Lõuna-Ameerika regiooni piltidele sattuvad erinevad sotsiaalsed rühmad (40%), elukutselised inimesed (28%) ning tavainimesed (12%). Lääne-Euroopa peategelaste rolliks on erinevad sotsiaalsed grupid

(22%), loomad (20%) ning elukutselised inimesed (18%). Ida-Euroopa piltides peategelasteks on tavainimesed (28%), sotsiaalsed grupid (24%), elukutselised inimesed (19%).

Peategelaste rollide võrdlev analüüs (vt joonis 03) näitas, et pilte, kus peategelaste rolliks on

Joonis 03. Peategelaste rollide representeerimine rubriigis „24 Hours in Pictures“

elukutseline inimene, kujutavad enamusest Aasia regiooni. Tavainimestega pildid on enamasti Ida-Euroopast. Sotsiaalseid grupe näidatakse kõige rohkem Aafrikast. Lapsi näidatakse kõige rohkem Aasiast, võimuesindajaid ja loomi Lääne-Euroopast.

Kokkuvõtteks, peategelaste ning nende rollide kajastamisel selgusid järgmised tunnusjooned: Aasia regioonist pildidel on tavaliselt palju rahvast ning valimis olevad pildid elukutseliste inimestega ja lastega tulenevad samuti enamasti Aasiast. Pildidel Põhja-Ameerikast on võrreldes teiste regioonidega kõige rohkem pilte elututest objektidest. Kesk-Ameerika ja Lõuna-Ameerika pildidel, aga ka Lähis-Ida pildidel on palju peategelasi. Lääne-Euroopa piltides on võrreldes teiste

regioonidega kõige rohkem loomi ja võimuesindajaid. Sotsiaalsed grupid on kõige rohkem esindatud Aafrika regiooni piltidel.

2. PILDILISED KATEGOORIAD

Analüüsi käigus selgus, et on palju tunnuseid, mis on kõikide regioonide puhul sarnased. Näiteks see, et enamustel pildidel peategelased ei ole isoleeritud taustast, pildid on staatilised, enamus pilte on panoraamidega ja kasutatud on üldplaani ning keskmist värvide arvu. Sellised tulemused näitavad seda, et fotoajakirjanduslikel pildidel ning fotograafidel on kindlad reeglid piltide tegemiseks. Käesoleva uurimustöö eesmärgiks on aga välja selgitada mille poolest erinevad ühe või teise regiooni fotod, mis on need visuaalsed võtted, mida kasutatakse just ühe või teise regiooni kujutamisel. Seega järgnevas analüüsi peatükis ma pöoran tähelepanu mitte ainult nendele kategooriatele, mis esinevad kõige rohkem, vaid ka nendele, mis esinevad võib olla vähem, kuid on ainult regiooni piltidele omased.

2.1. Peategelaste asukoht ning isoleeritus

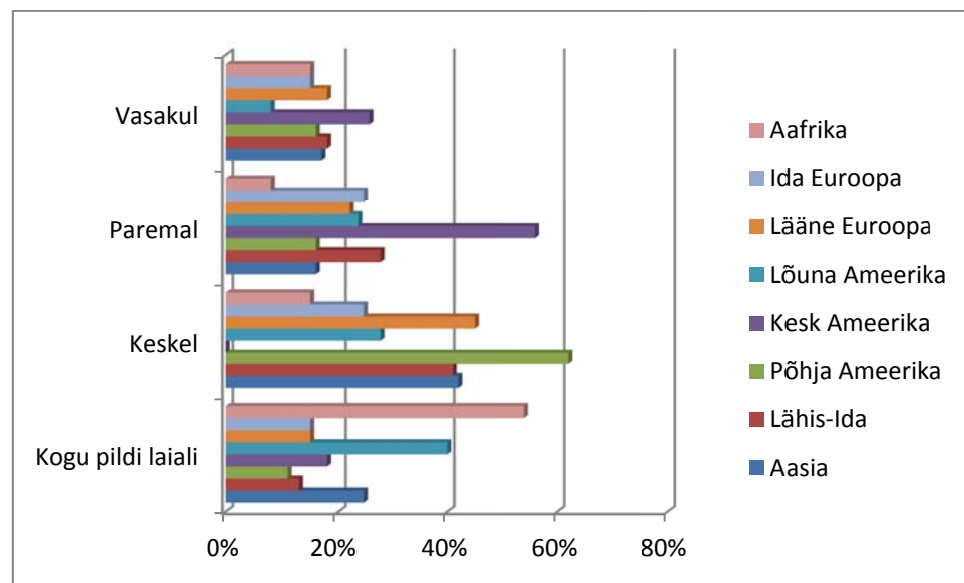
Peategelane pildil on pildi kompositsiooniline keskpunkt, mis on kompositsiooni kõige tähtsam punkt. Sellest, kus asub peategelane sõltub pildi kompositsioon ning sellest ka see, kuidas pildi vastu võetakse pealtvaataja poolt. Peategelase isoleeritus sõltub pildi teravussügavustes, kui taust on laialivalgus, siis peategelane on isoleeritud.

Peategelased Aasia piltides asuvad enamikel juhtudel keskel all (21%) või keskel (16%). Lähis-Ida piltide peategelased enamikel juhtudel keskel, all (28%) või paremal all (18%). Põhja-Ameerika piltide peategelased asuvad keskel (24%), keskel, all (24%) või keskel, üleval (14%). Kesk-Ameerika riikide pildidel asuvad peategelased enamikel juhtudel pildi paremal poolel, kas lihtsalt paremal (39%), paremal all (13%) või paremal üleval (4%). Peategelased Lõuna-Ameerika piltides asuvad kogu pildi laiali (40%). Peategelased -Euroopa piltides asuvad enamikel juhtudel keskel, all (29%) või lihtsalt keskel (12%). Ida-Euroopa regiooni piltides asuvad peategelased enamikel juhtudel piltide keskel (20%), keskel, all (20%). Aafrika regiooni piltide peategelased asuvad kogu pildi laiali (54%).

Võrdlev analüüs (vt joonis 04) näitab, et pilte, kus peategelane(s) asu-b (vad) kogu pildi laiali on Aafrika regioonist kõige rohkem võrreldes teiste regioonidega. See ei jäta vaba ruumi ja täidab pildi subjektidega. Selleks võib olla kaks võimalust: võib olla tegemist ühe inimese makro pildiga, kusjuures pööratakse rohkem tähelepanu detailidele (nt. naha faktuurile) või kui pildil on palju inimesi ning kogu ruum pildis on nendega täidetud. Makro pildid moodustavad vaid 8% Aafrika regioonist esitatud piltidest ning enamus piltidest on peategelased kogu pildil laiali, pilt on täidetud inimestega. Ilmselt soovitakse selliste piltidega näidata, et inimesi on väga

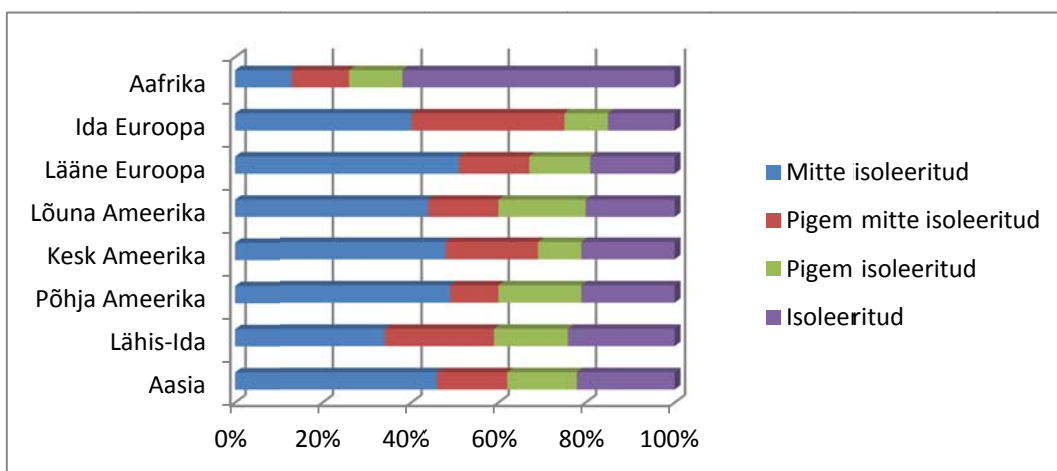
palju, isegi nii palju, et nad ei mahu ühe kaadri. Kui sellist võtet kasutatakse nt mingi protesti näitamisel, siis tahetakse sellega näidata, et meeldeavaldajaid oli väga palju.

Võrreldes teiste regioonidega on Põhja-Ameerikast kõige rohkem pilte, kus peategelased või peategelane asuvad pildi keskel. Morozovi järgi (1941: 12) peategelase paigutamine pildi semantiliselt keskpunkti ehk kaadri keskele teeb pildi kompositsiooni sümmetriliseks. Sümmetriline kompositsioon omakorda teeb pildi kunstlikuks ning aeglaseks, kuna tavaelus puuduvad puhtsümmetrilised vormid. Järelikult võib öelda, et oma kompositsiooni poolest on pildid Põhja-Ameerikast veidi kunstlikud ning mitte kuigi tõsised.

Joonis 04. Peategelaste asukoht piltides rubriigist „24 Hours in Pictures“

Pilte, kus peategelane asub pildi paremal pool on võrreldes teiste regioonidega kõige rohkem Kesk-Ameerikast. Samas Kesk-Ameerikast pärinevad pildid, kus peategelased asuvad vasakul. Kui aga vaadata protsendiliselt, siis pilte, kus peategelased on paremalel pool on 56% Kesk-Ameerika piltidest ning vasakul asuvaga peategelasega on 26%. Varasemad kunstiteoste analüüsid on näidanud, et pildid, kus tähelepanu punkt asub paremal pool või keskel, pole emotsionaalselt nii mõjuvad kui pildid, kus see punkt asub vasakul (Ranchler, Herzberger, Epstein.1995: 284). Arvestades seda, et kõige rohkem kajastatakse antud rubriigis sellest regioonist Haiiti maavärina tagajärgi, võiks oletada, et rubriik kajastab seda sündmust mitte niivõrd emotsionaalselt, vaid näidates eelkõige fakte.

Joonis 05. Peategelaste isoleeritus piltides rubriigist „24 Hours in Pictures“

Peategelaste isoleerituse võrdlev analüüs (vt joonis 05) näitab, et võrreldes teiste regioonidega on peategelasi kõige rohkem isoleeritud taustast Aafrika regioonis. See tähendab et nendel pildidel pööratakse rohkem tähelepanu kas inimeste emotsioonidele või nendevahelisele suhtlemisele ja koostegevusele. Teiste regioonide analüüsimisel on näha, et peategelane või peategelased ei ole enamikel juhtudel taustast isoleeritud. Peategelase mitte-isoleeritus taustast aitab jälgida tema seost ümbritsevate detailidega. Ehk kõikide regioonide puhul, välja arvatud Aafrika, pööratakse tähelepanu inimeste tegevustele ning nende seostele ümbritsevaga.

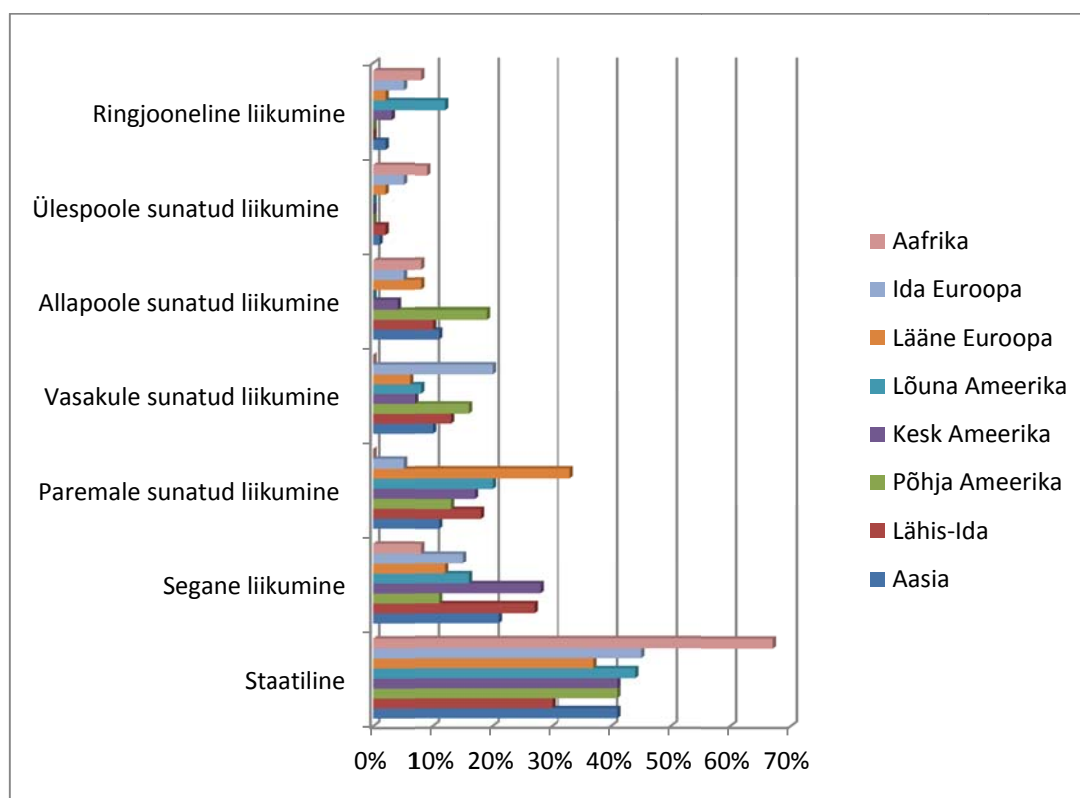
Kokkuvõtteks on piltides järgmised tunnusjooned: kompositsiooniliselt on enamik pilte tehtud nii, et peategelast paigutakse pildi keskele, mistõttu pildid näevad suhteliselt kunstlikult välja. Kõige rohkem selliseid pilte on Põhja-Ameerikast. Kesk-Ameerika piltide asuvad peategelased paremal, mis teeb pildid vähem emotsionaalseks. Aafrika pildidel asuvad peategelased kogu pildil laiali ning tegelased on enamikel juhtudel taustast isoleeritud, mis pöörab tähelepanu rohkem tegelastele, mitte nende seose ümbritsevaga. See võiks tähendada seda, et Aafrika piltides pööratakse tähelepanu inimeste emotsioonidele.

2.2.Piltide dünaamilisus

Piltide dünaamilisuse analüüsimisel oli tähtis teada saada mis suunas on liikumine suunatud. Analüüsi käigus selgus, et enamik pilte on staatilised.

Piltide võrdlev analüüs (vt joonis 06) näitab, et staatilisi pilte on võrreldes teiste regioonidega kõige rohkem Aafrikast. Pilte segase liikumisega on kõige rohkem Lähis-Ida ja Kesk-Ameerika regioonideist. Segane liikumine viitab sellele, et piltide subjektidel/objektidel ei ole üht ja samat suunatust.

Joonis 06. Dünaamilisus piltides rubriigist „24 Hours in Pictures“

Paremale suunatud liikumisega pilte on kõige rohkem esindatud Lääne-Euroopa regiooni piltides. Läänelikku pealtvaatajale on see suunatus harilik, kuna tekste loetakse ka vasakult paremale. Liikumine paremale võib sümboliseerida liikumist tulevikku ning viidata selle regiooni progressile. See omakorda võiks tähendada, et piltidel teostavatel tegevustel on perspektiiv ning tegevused on suunatud tulevikku.

Pilte vasakule suunatud liikumisega on kõige rohkem Lähis-Idast, mis võib sümboliseerida suunatust minevikule. See võib omakorda tähendada, et selles kultuuris antakse palju tähtsust traditsioonidele ning võib viidata ka progressi puudumisele.

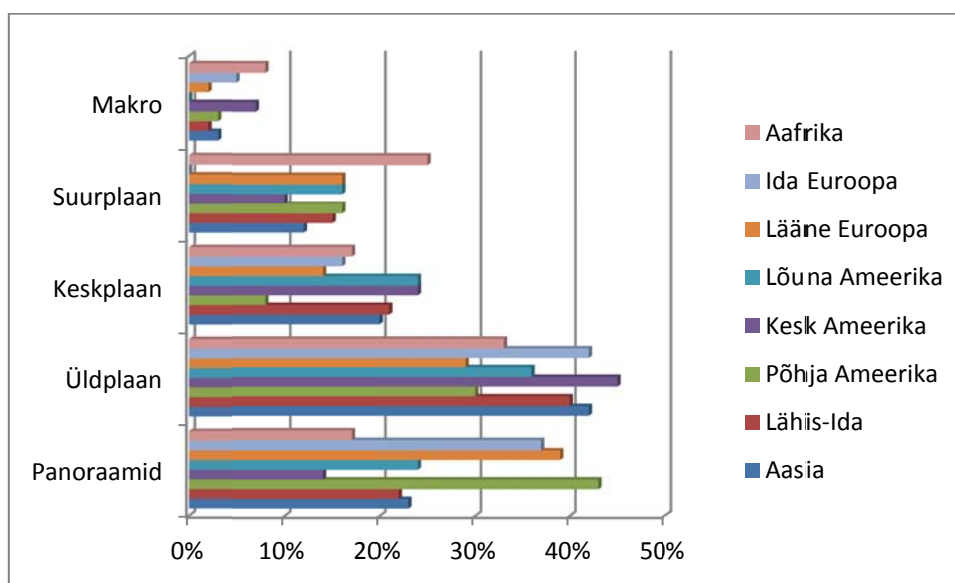
Allapoole suunatud liikumisega pilte on kõige rohkem võrreldes teiste regioonidega Põhja-Ameerika piltides suunatus allapoole. Allapoole liikumine tähendab suunatust vaatlejale, tekitab emotsionaalset sidet vaatlejaga, suhtleb temaga, mis omakorda suurendab piltis toimuva tähtsust.

Ringjoonelise liikumisega ja ülespoole suunatud liikumisega pilte on liiga vähe selleks, et teha järeldusi.

Kokkuvõtveks on enamik pilte käesolevas valimis suhteliselt staatilised, Lähis-Ida ja Kesk-Ameerika piltidel esineb mõnevõrra sagedamini segane liikumine, -Euroopa piltidel on liikumine suunatud paremale, Ida-Euroopa piltidel esineb vasakule suunatud liikumine ning Aafrikast on kõige rohkem staatilise pilte.

2.3.Kasutatud plaanid

Pildi plaan sõltub sellest, kui kaugel asub fotograaf stseenist. Võrdlev analüüs (vt joonis 07) näitab, et kõige kasutatumad plaanid on panoraamid ja üldplaanid. Panoraame on võrreldes teiste regioonidega kõige rohkem Põhja-Ameerika regioonis, mis tähendab et pööratakse rohkem tähelepanu peategelasi ümbritsevale, mitte peategelastele endile.

Joonis 07. Kasutatud plaanid piltides rubriigist „24 Hours in Pictures“

Üldplaan on kõige rohkem Kesk Ameerika piltides, siin pööratakse rohkem tähelepanu peategelastele ning näidatakse neid terviklikult. Üldplaanid võimaldavad ka saada vaadet peategelase ümbritsevast ruumist. See võimaldab paremini jälgida tegelase seotusteda ümbritseva ruumiga (nt teiste tegelastega, asjadega), ehk tähelepanu pööratakse tema tegevustele, mitte emotsioonidele.

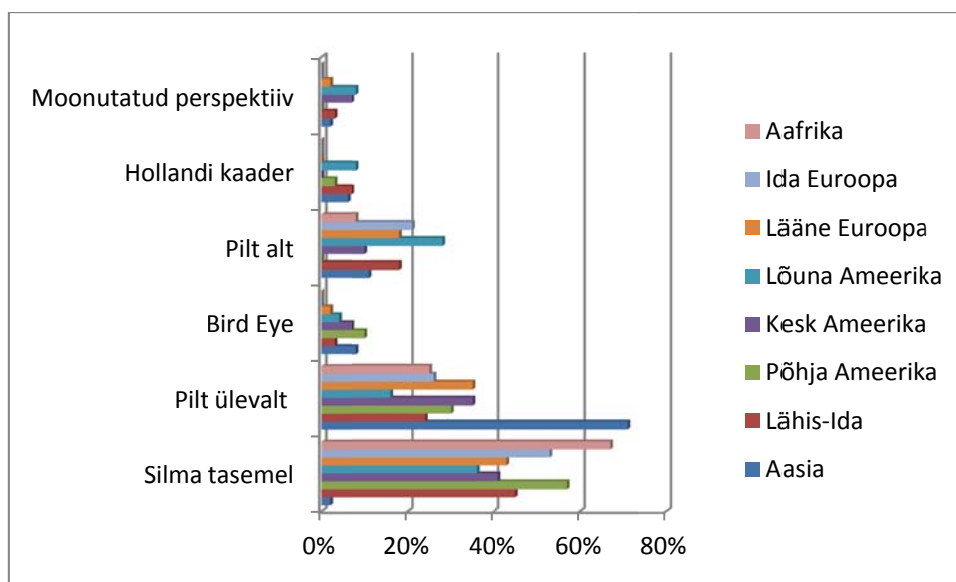
Keskplaan on kõige rohkem Lõuna-Ameerika ja Kesk-Ameerika piltidel, mis tähendab et nendel piltidel on võimalik peategelast lähemalt näha.

Suurplaani ja makro võtteid on kõige rohkem võrreldes teiste regioonidega kasutatud Aafrika piltidel, mis võimaldab lähemat vaadet peategelasele. Sellistel piltidel ei ole näha peategelast ümbritsevat ruumi ning pööratakse rohkem tähelepanu inimestele ja nende emotsioonidele, mitte tegevusele.

2.4.Kasutatud rakursid

Piltide tegemise rakursside analüüs näitas, et kõige kasutatavim rakurss on nn „silma tasemel“, mis võimaldab mitte moonutatud vaadet stseeni ning loomulikkust. Ainult Aasia regioonide piltides kasutatakse valdavalt pildi ülevalt (71%).

Võrdlev analüüs (vt joonis 08) näitas, et pilte silma tasemel on kõige rohkem esindatud Aafrikast. Pildi ülevalt kasutatakse kõige rohkem võrreldes teiste regioonidega Aasias, mis fototeoreetiku Vartanovi järgi (1985) teeb piltides näitava väikeseks ning vähem tähtsaks.

Joonis 08. Rakursside kasutamine piltides rubriigist „24 Hours in Pictures“

„Pilt alt“ rakurssi on kõige rohkem esindatud Lõuna-Ameerika regiooni piltidega. Vartanovi järgi piltide alt tegemine lisab piltides toimuvale tähtsust ja ülevust (1985).

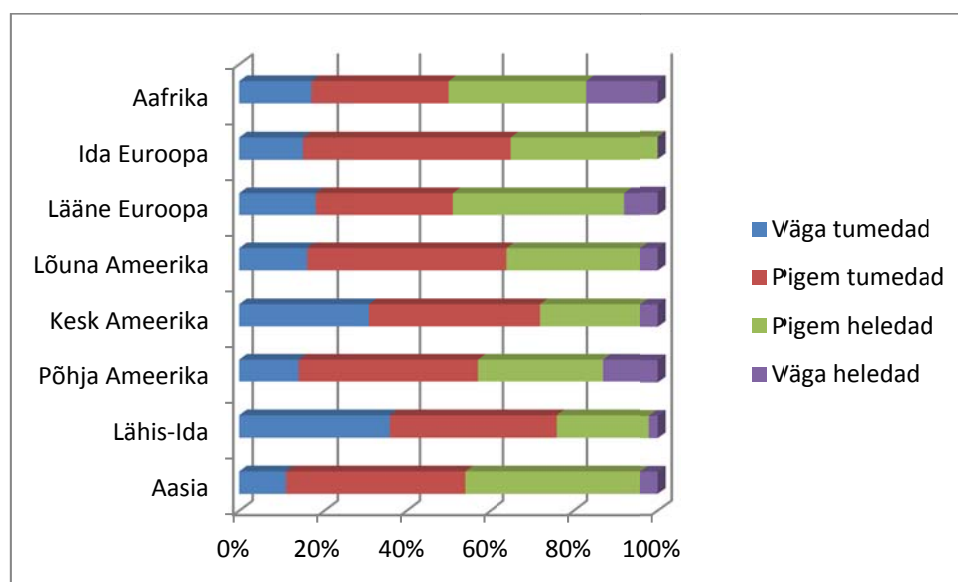
Teiste rakursside kasutamine on liiga vähene selleks, et teha järeldusi. Peaaegu kõiki regioone näidatakse mitte moonutatud kujul ning loomulikult kasutatud rakurside abi. Seda välja arvatud Aasia regiooni korral, kus kasutatud rakursiga vähendatakse toimuva tähtsust.

2.5.Piltide värvid

Pildi heledus ja tumedus sõltub sellest, millist ekspositsiooni on fotoajakirjanik valinud. Teiste sõnadega kasutab fotograaf teatud tehnilisi valikuid selleks, et teha pilt heledaks või tumedaks. Heledus-tumedust olen kategoriseerinud lähtudes sellest kui tume on pildi kõige heledam koht.

Aasia regiooni piltide värvid on naturaalse heledus-tumedusega, kuna pigem tumedad on 43% piltidest ja pigem heledad on 42%, ehk siis nad näevad välja suhteliselt naturaalselt, ning seetõttu ka mõjuvad emotsiooniliselt neutraalselt. Lähis-Ida pildid on pigem tumedate (40%) värvidega või väga tumedate värvidega (36%). Põhja-Ameerikast on kõige rohkem pilte pigem tumedate (43%) värvitega. Enamik pilte Kesk-Ameerikast on pigem tumedate (41%) või väga tumedate (35%) värvidega. Lääne-Euroopa värvid on naturaalsed; kõige rohkem on pigem heledaid (41%) ja pigem tumedaid värve(33%). Fotod Lõuna-Ameerikast on pigem tumedate värvidega (48%) või pigem heledate värvidega (32%). Värvid Ida-Euroopa piltidel on pigem tumedad (50%) või pigem heledad (35%), mis tähendab, et pildid enamikel juhtudel on loomuliku heledus-tumedusega. Aafrika regiooni piltidel on pigem heledad värvid (33%) ja pigem tumedad värvid (33%), mis tähendab et pildid on naturaalse heleduse-tumedusega.

Võrdlev analüüs näitab (vt joonis 09), et võrreldes teiste regioonidega on kõige tumedamad

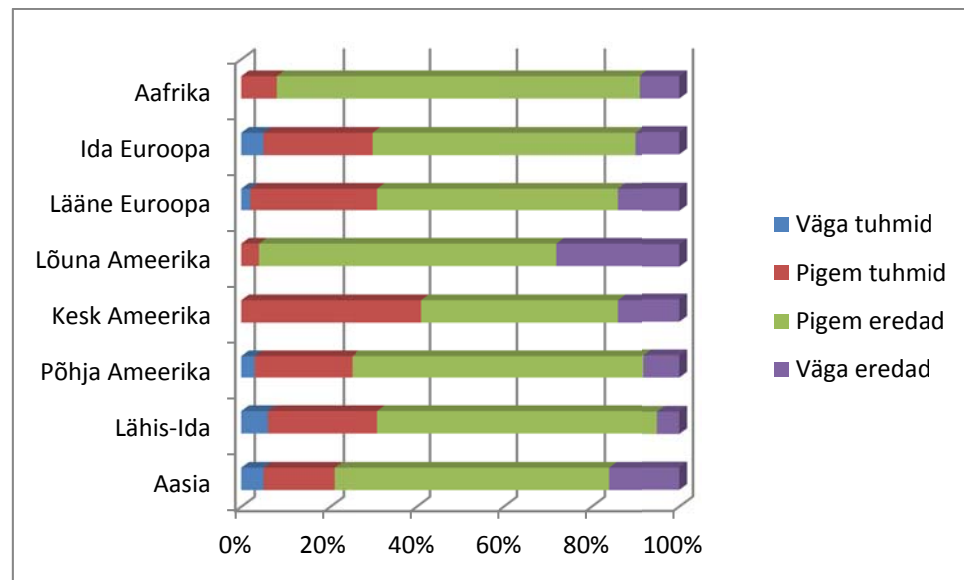

Joonis 09. Heledus-tumedus piltides rubriigist „24 Hours in Pictures“

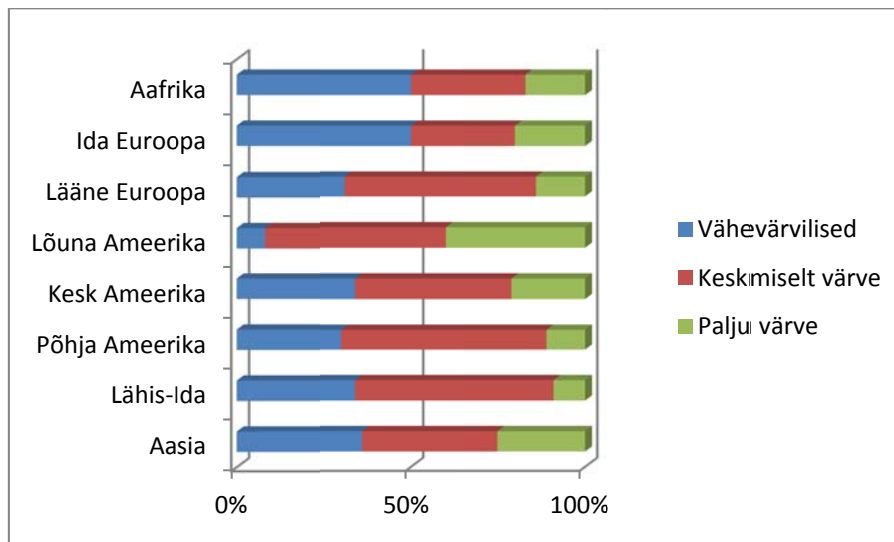
pildid Lähis-Ida piltidel, samas ka Kesk-Ameerika ja Ida-Euroopa piltidel. Morozovi järgi pildid tumedate värvidega tekitavad rasket tunnet ning mitte rõõmsaid emotsioone (1945: 67). Lähis-Ida, Kesk-Ameerika ning Ida-Euroopa on antud valimis seotud kurvemate teemadega nagu looduskatastroofid, sõjad ja minevik, seega tumedad värvid rõhutavad kurbi emotsioone.

Kõige heledamad pildid tulevad Aafrikast, Lääne Europast, Põhja-Ameerikast ja Aasiast. Heledamad värvid annavad Morozovi järgi (1941: 68) piltidele kerge ja rõõmsa emotsiooni. Seega lisatakse neid emotsioone nende regioonide kajastamisel.

Piltide värvide võrdlev analüüs (vt joonis 10) näitas, et enamik pilte on eredad või pigem eredad. Kõige eredamad on Aafrika ja Lõuna-Ameerika pildid, mis lisab nendele piltidele lõbusamad emotsioonid.

Joonis 10. Värvide intensiivsus fotodel rubriigist „24 Hours in Pictures“

Joonis 11. Fotode värviline mitmekesisus piltides rubriigis „24 Hours in Pictures“

Tuhemate värvitega pilte on kõige rohkem võrreldes teistega regioonidega Kesk-Ameerikast, mis lisab nendele piltidele kurbust. Värvide rohkust võrdlev analüüs (vt joonis 11) näitas, et kõige värvilisem on Lõuna-Ameerika ning vähevärvilisem on Aafrika ja Ida-Euroopa.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et analüüsitud piltidel esinevad järgmised tunnusjooned: pildid Lähis-Idast, Kesk-Ameerikast ning Ida-Euroopast on kõige tumedamad, mis tekitavad vaatajas suhteliselt raskeid emotsioone. Pildid Aafrikast on heledad, eredad ning vähevärvilised, mis annavad piltidele kerge ja lõbusa emotsiooni. Lääne-Euroopa, Põhja-Ameerika ja Aasia pildid on heledate värvidega, mis loob piltide vaatajas ka kergeid emotsioone. Lõuna-Ameerika pildid on eredad ning paljude värvidega, mis samas teeb pildid suhteliselt kergeks ja rõõmsaks.

3. MAAILMA PILT RUBRIIGIS „24 HOURS IN PICTURES”

Järgneva alapeatüki eesmärgiks on teha kokkuvõtte eelnevast kvantitatiivsest analüüsist selliselt, et tuuakse veelkord kokkuvõtlikult välja analüüsitud regioonide eripärad. Lisaks kvantitatiivse analüüsi kokkuvõttele tuuakse näiteid regioonide tüüpilistest ja ebatüüpilistest piltidest, illustreerimaks kvantitatiivsete andmete põhjal saadud tulemusi. Järgnevas analüüsis pole eesmärgiks pildilist materjali ning pildiallkirju analüüsida kvalitatiivselt; analüüsi eesmärgiks on üksikute pildiliste ja tekstiliste näidete abil eelnevalt saadud tulemusi illustreerida ja tõlgendada. Erinevalt eelnevast analüüsist, kus keskenduti üksikute regioonide analüümisele, tegeletakse järgnevalt terve visuaalse maailmapildi analüüsimisega.

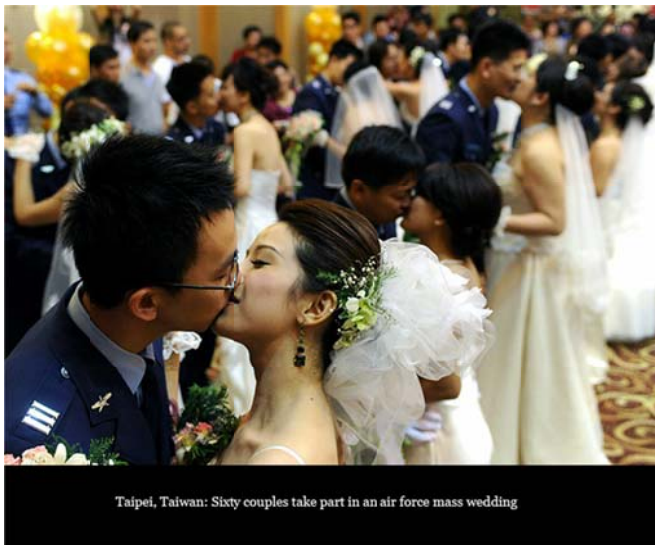
Ülevaade rubriigis „*24 Hours in Pictures*“ näidatavast maailmapildist on esitatud joonisel 12. Järgmisel joonisel on esitatud vaid need sisulised kategooriad, mille lõikes ilmnesid regionaalsed erienvused. Näiteks pole kaardil märgitud informatsiooni sellest, millised peategelased olid igal regioonil, kuna peaagu kõikides regioonides need kattusid. Peategelasteks olid enamasti kõikides regioonides inimesed või inimeste grupid, tavainimesed või elukutselised inimesed. Värvid kaardil viitavad regioonide värvilisusele, heledus-tumedusele ning värvide intensiivsusele. Sümbolid see-eest viitavad mingi visuaalse tunnuse esindatusele. Teemad, mis on kirjutatud suurematega tähtedega on kõige enam kajastatud teemad antud regioonis, samas kõige väiksemate tähtedega on märgitud vähem kajastatud teemad.

3.2. REGIOONIDE ANALÜÜS

3.2.1. Aasia

Aasia regioonist kajastatakse selliseid riike nagu India, Hiina, Tai, Indoneesia, Vietnam, Nepal, Jaapan, Filipiinid, Bangladesh. Teemade poolest on see regioon kajastatud mitmekesiselt ning teemad on valdavalt nn „pehmed“. Esimene esitatud pilt näitab lendurite massipulma, selle pildi teema on pehme, pildil on palju inimesi, värvid on eredad. Suhteliselt sarnane on ka teine pilt. Mõlema pildi rakurss on ülevalt. Nende regioonide esitamise üheks põhjuseks

Pilt 01. Näide Aasia tüüpilisest pildist

võib olla asjaolu, et Suurbritannial on ajaloolised sidemed mõnede Aasia riikidega, näiteks Indiaga, mis oli Inglismaa endine koloonia.

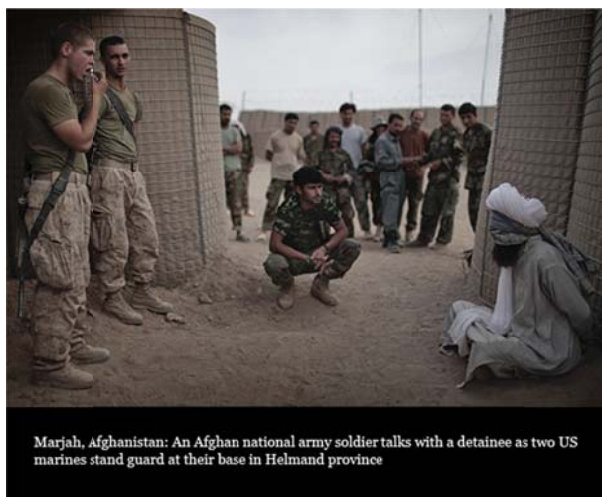
Fotoajakirjanduslik rubriik „24 Hours in Pictures“ näitab Aasia regiooni kergemate ja rõõmsate emotsioonidega, millele viitab eredale ja paljude värvide kasutus (nt. Pilt 02). Piltidelt on võimalik näha, kuidas inimesed nendes piirkondades töötavad, veedavad vaba aega, teevad sporti ning tähistavad religioosseid sündmuseid, kuidas mängivad lapsed, kuid seda kõike näidatakse vähem tähtsana kasutatud rakursi abil. Enamik fotosid on sümmeetrilised, mis viitab ebaloomulikkusele (või võiks ka viidata eksootilisusele) või on pildid nii paljude inimestega, mis ei mahu kaadrile (nt pildil 01), mis võiks viidata sellele, et selles regioonis elab väga palju inimesi ning nad teevad paljusid tegevusi koos.

Pilt 02. Näide Aasia tüüpilisest pildist

3.2.2. Lähis-Ida

Pilt 04. Näide Lähis-Ida tüüpilisest pildist

Fotoajakirjanduslik rubriik „24 Hours in Pictures“ näitab Lähis-Ida regiooni raskete ning mitte rõõmsate emotsioonidega (pilt 04, 05). Näidatakse sõdasid, mis toimuvad seal ning nende sõdade tagajärgi (pilt 04). Samas pööratakse palju tähelepanu tavainimeste ning laste eludele, vaba aja veetmisele ning elustiilile (nt pilt 06). Peaagu võrdselt näidatakse tavainimeste elu kui ka tähtsaid ning uudisväärtuslikke sündmusi. Toimuvatele sündmustele ei lisata mingit tähtsust, kuna kasutatakse peamiselt vaadet silma tasemel (pilt 04, 05), pildid on neutraalsed.

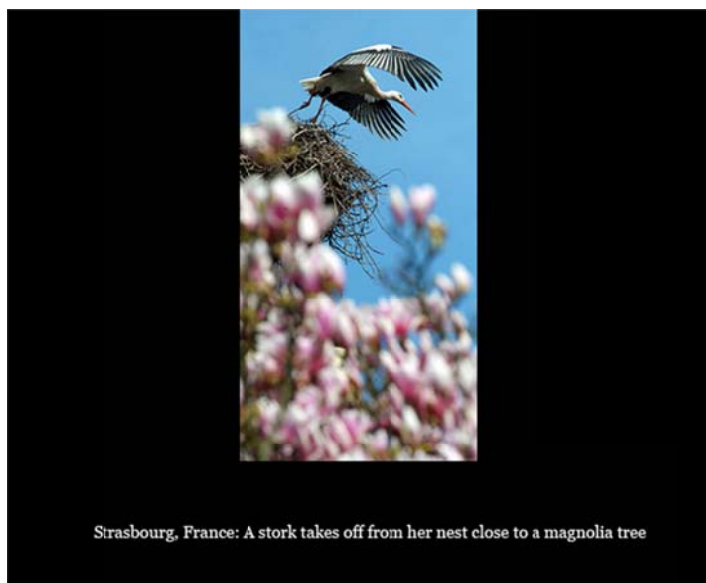

Pilt 05. Näide Lähis-Ida tüüpilisest pildist

Pilt 06. Näide Lähis-Ida tüüpilisest pildist

3.2.3. Lääne-Euroopa

Lääne Euroopast näidatakse selliseid riike nagu Saksamaa, Inglismaa, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia ja Holland. Teemade poolest on see regioon kajastatud mitmekesiselt, kuid võrreldes teiste regioonidega kajastatakse kõige rohkem loodust. Visuaalsetest võtetest võib esile tõsta paremale suunatud dünaamilisust (pilt 07, 08). Lääne-Euroopa riigid on need riigid, mis on Suurbritanniale

Pilt 07. Näide Lääne-Euroopa tüüpilisest pildist

geograafiliselt lähedased. Lääne-Euroopa regiooni tüüpilised pildid on võimalik näha piltidel 07 ja 08, ebatüüpilist piltidel

Fotoajakirjanduslik rubriik „24 Hours in Pictures“ näitab Lääne-Euroopat kergemate ja positiivsete emotsioonidega, kasutades heledaid värve (pilt 07). Dünaamilisuse abil viidatakse progressiivsusele ning suunatusele tulevikku (pilt 07, 08). Palju tähelepanu pööratakse erinevatele sotsiaalsetele gruppidele, sellele kuidas nad töötavad, pidutsevad ning teevad sporti. Väga tähtsaks teemaks on looduskatastroofide tagajärjed. Inimeste tegevuste kõrval kajastatakse ka loomi ning nende elut loodusel.

Pilt 08. Näide Lääne-Euroopa tüüpilisest pildist

3.3.4. Ida-Euroopa

Ida-Euroopast näidatakse selliseid riike nagu Venemaa, Kreeka, Küprost ja Valgevenet. Teemade poolest kajastatakse seda regiooni mitmekesiselt. Kõige rohkem on pilte žžanris kohapealsed uudised (pilt 11, 12). Tulemuste tõlgendamisel tuleb ka arvestada sellega, et Ida-Euroopa on ka see regioon, mis on Inglismaale geograafiliselt suhteliselt lähedane.

Pilt 10. Näide Ida-Euroopa tüüpilisest pildist

Fotoajakirjanduslik rubriik „24 Hours in Pictures“ näitab Ida-Euroopa regiooni kergemate ning rõõmsate emotsioonidega võrreldes näiteks Lähis-Ida regiooniga (pilt 11). Rakursiga püütakse toimuvat kujutada vähem tähtsana (pilt 11) ning liikumine sümboliseerib suunatust minevikku ja traditsioonide olulisust (pilt 10). Palju tähelepanu pööratakse tavainimestele, näidatakse, kuidas inimesed töötavad (pilt 10), tulevad toime katastroofidega ning kuidas peetakse festivale ja karnevale.

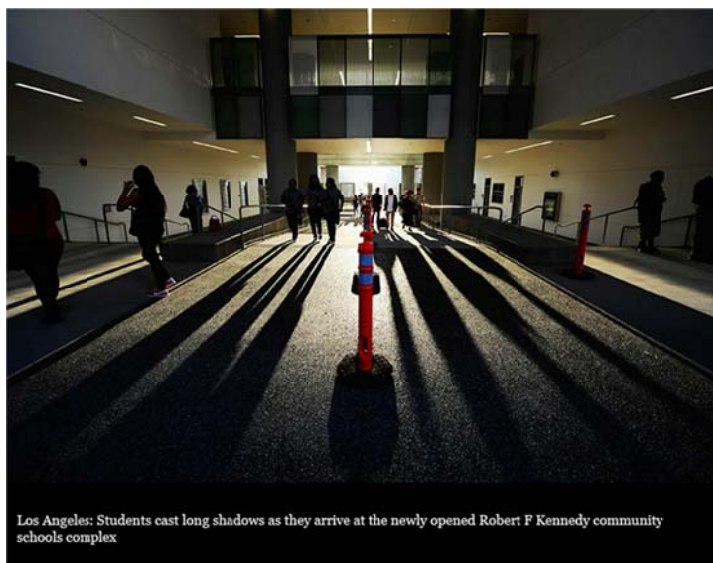
Pilt 11. Näide Ida-Euroopa tüüpilisest pildist

Pilt 12. Näide Ida-Euroopa tüüpilisest pildist

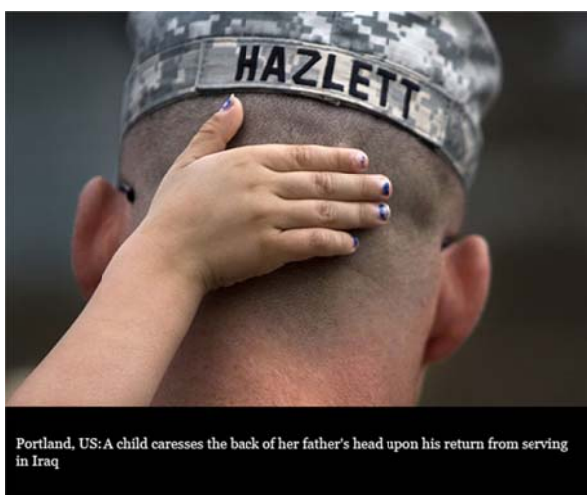

3.3.5. Põhja-Ameerika

Pilt 13. Näide Põhja-Ameerika tüüpilisest pildist

Fotoajakirjanduslik rubriik „24 Hours in Pictures“ näitab Põhja-Ameerika regiooni raskete ning mitte-rõõmsate emotsioonidega (pilt 13). Emotsioone tekitatakse vaid heleduse-tumedusega, teised visuaalsed võtted peegeldavad neutraalsust. Kajastatud teemade ring on suhteliselt lai, näidatakse erinevate sotsiaalsete rühmade tegevust (pilt 13), looduskatastroofide tagajärgi ning selle regiooni kultuuri. Pildid näevad enamikel juhtudel välja loomulikud, kuid on olemas ka fotod mis oma rakursidega vähendavad sündmuste tähtsust.

Pilt 14. Näide Põhja-Ameerika tüüpilisest pildist

Pilt 15. Näide Põhja-Ameerika tüüpilisest pildist

3.3.6. Kesk-Ameerika

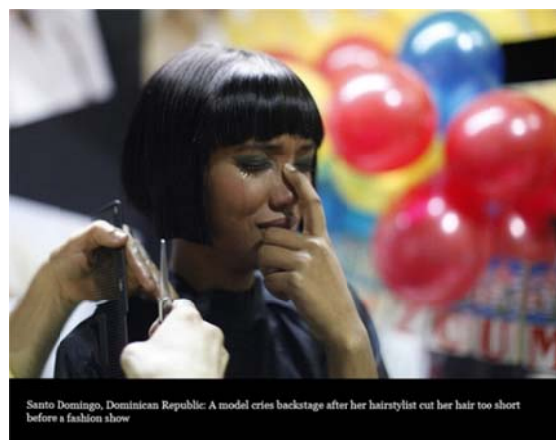
Kesk-Ameerika piltidel kajastatakse selliseid riike nagu Haiti, Panama, Nicaragua, Kuuba. Sellest regioonist on kõige rohkem nn kontekstuaalseid uudiseid. Pildilistest kategooriatest paistab silma peategelaste paigutamine pildi paremale poole. Seda regiooni kajastatakse kõige rohkem seoses Haiti maavärinaga.

Pilt 16. Näide Kesk-Ameerika tüüpilisest pildist.

„24 Hours in Pictures“ näitab Kesk-Ameerikat raskete ning mitterõõmsate emotsioonidega (pilt 16,17). Seda regiooni kajastatakse peamiselt Haiti maavärinaga seoses, nagu 16. pildil. Näidatakse kuidas tavainimesed, elukutselised inimesed, erinevad sotsiaalsed rühmad ning lapsed tulevad toime looduskatastroofi tagajärjetega, kuidas neid ravitakse, kuidas nad surevad. Samas näidatakse pilte, kus elu läheb edasi, kus samad inimesed veedavad vaba aega ning peavad festivale ja karnevale. Kesk-Ameerika regioon on ainuke, kus rohkem tähelepanu pööratakse inimestele ning nende emotsioonidele (pilt 18) kui nende tegevustele (pilt 18). See on ka ainus regioon, kus nn kõvemaid teemasid kajastatakse rohkem (pilt 17). Osasid pilte on näidatud vähe tähtsana kasutatud rakursi abil (pil ülevalt) (pildid 16,17).

Pilt 17. Näide Kesk-Ameerika tüüpilisest pildist

Pilt 18. Näide Kesk-Ameerika tüüpilisest pildist

3.3.7. Lõuna-Ameerika

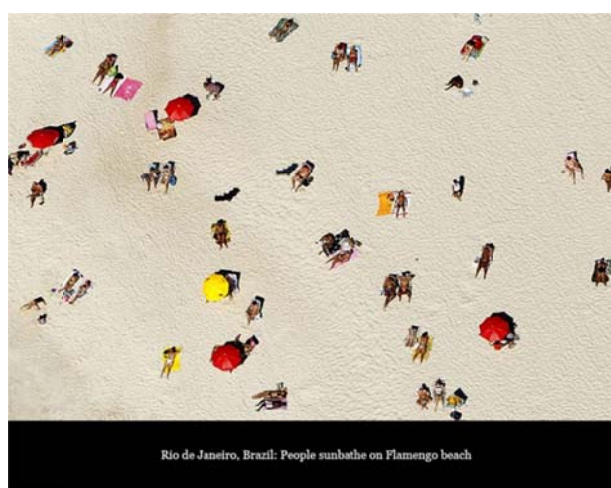
Lõuna-Ameerika regioonist näidatakse selliseid riike nagu Mehhiko, Brasiilia, Boliivia, Venetsueela ja Tsili. Kõige rohkem esineb üldiseid uudiseid ja spordiuudiseid. Pildilistest kategooriatest domineerib rakurss alt.

Pilt 17. Näide Kesk-Ameerika tüüpilisest pildist.

Lõuna-Ameerika regiooni näidatakse kergemate ja rõõmsate emotsioonidega (pilt 17). Piltides on palju inimesi ning tähelepanu pööratakse mitte ühe inimese tegevustele (nagu teistel regioonidel) (kõik kolm pilt), kuid mitmete inimeste omavahelistel- või koostegevustel (pilt 18). Näidatakse kuidas inimesed peavad karnevale ja paraade (pilt 17) ning kuritegevuse ja looduskatastroofide tagajärge. Enamik pilti on suunatud tulevikkule ning rakurssiga alt antakse piltides toimuvale ülevust ja tähtsust (pildid 17, 18).

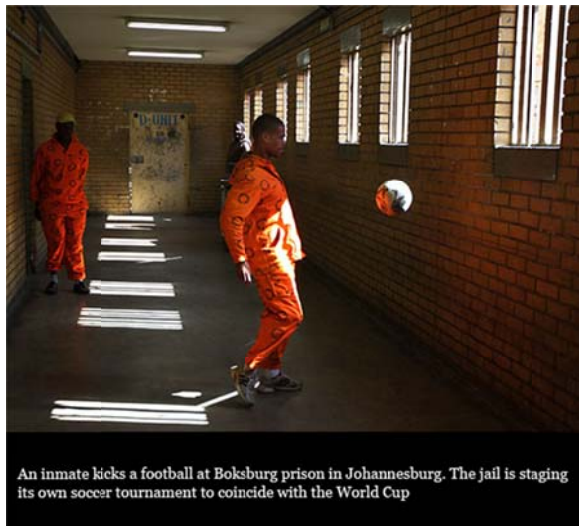
Pilt 18. Näide Lõuna-Ameerika tüüpilisest pildist

Pilt 19. Näide Lõuna-Ameerika ebatüüpilisest pildist

3.3.8. Aafrika

Pilt 20. Näide Aafrika tüüpilisest pildist

Fotoajakirjanduslik rubriik „24 Hours in Pictures“ näitab Aafrikat kergemate ja rõõmsate emotsioonidega võrreldes Lähis-Ida ja Kesk-Ameerika regioonidega. Tähelepanu pööratakse vaid inimestele, mitte ümbritsevale (pilt 21, 22). Kõige tähtsam teema on suvel toimunud FIFA World Cup võistlused (pilt 20). Samas näidatakse selle regiooni loodust, kuidas inimesed töötavad, pidavad religiooni ning tulevad toime vaesusega. Rakurssi abil vähendatakse toimuvate asjade tähtsust.

Pilt 21. Näide Aafrika tüüpilisest pildist

Pilt 22. Näide Aafrika tüüpilisest pildist

JÄRELDUSED JA DISKUSSION

Antud töö eesmärgiks oli uurida, kuidas saab sündmuse meedias fotode abil kujutada, millised on väljaande „The Guardian“ fotoajakirjandusliku rubriigi „24 Hours in Pictures“ iseärasused ning kuidas on võimalik konstrueerida pilti maailmast selle rubriigi kaudu. Antud eesmärgini jõudmiseks sõnastasin töö alguses kaks uurimisküsimust: mida näidatakse maailmast antud rubriigis ning kuidas seda tehakse. Küsimustele vastamiseks viisin läbi kontentanalüüsi visuaalsemiootilist meetodit kasutades. Meetod võimaldas ühtlasi analüüsida fotoajakirjanduse eripärasid.

Teooria peatükis, fotoajakirjanduse alapeatükis olen ma eeldanud, et fotoajakirjandus on parim vahend näidata teiste riikide inimeste elustiili ja tavaelu ning et fotoajakirjandus sobib selle jaoks paremini kui trükiajakirjandus. See eeldus leidis analüüsi käigus kinnituse. Sellele viitab see, et palju fotosid on *feature* žanris ning peategelasteks on sageli tavainimesed ning enamasti kajastatakse nn pehmemaid teemasid (nagu vaba aja veetmine ja tööpäev). Pildid, mis näitavad inimeste elustiili ja tööpäeva on informatiivsed ja arvatavasti rubriigi jälgijate jaoks huvitavad. Tegemist on teemadega, mida arvatavasti on veidi raskem esitada sama atraktiivselt näiteks trükiteksti abil. Kirjalikud tekstid eeldavad auditooriumilt keskendumist ja teatud vaimset keskendumist, mistõttu enamasti hakkab inimene esiteks uurima praktilist või tema endaga mingil viisil seotud informatsiooni. Oletan, et tekste teiste riikide inimeste elustiilisist hakkab inimene lugema vaid siis, kui on vaba aeg selleks. Fotoajakirjanduslikud uudised, mis kujutavad eri riikide inimeste elustiili ja tavaelu, ei nõua aga nii palju vaimset pingutust ning on pigem oma olemuselt meelelahutuslikud, neid võib inimene jälgida igapäevaselt. Selle põhjal oletan, et tavaelu ja elustiili teemade kajastamisel on fotoajakirjandusel teatud eelised võrreldes trükiajakirjandusega.

Võrdlus varasemate uuringutega (Rutseikov 2005) lubab oletada, et fotoajakirjandus kajastab elu eelkõige tavainimeste perspektiivist, samal ajal kui trükiajakirjandus kajastab rohkem avaliku elu tegelasi ning tavaeluga mitte-seotud teemasid. Selline erinevus võib tuleneda sellest, et trükiajakirjandus tegeleb rohkem informatsiooni edastamisega ning selle analüüsmisega ja seega satuvad inforuumi vaid praegusel hetkel aktuaalsed sündmused. Fotoajakirjandus seevastu tegeleb rohkem ajatute sündmuste vaatlemistega ning seeläbi täidab fotoajakirjandus massimeedias teatud nišši. Näiteks võrreldes trükiajakirjandusega kajastatakse päevakajalisi teemasid veidi teistest aspektidest, pöörates rohkem tähelepanu tavainimeste elule, tegudele ning emotsioonidele, mitte avaliku elu tegelastele. Huvi orbiiti satub mitte see, kuidas võimuesindajad tulevad toimele igapäeva eluga, looduskatastroofidega ning kuidas nad veedavad vaba aega, vaid kuidas seda teevad nn tavainimesed. Teiste sõnadega püüab fotoajakirjandus sündmuse näidata tavainimeste vaatepunktist, pakkudes selliselt rubriigi jälgijatele enam samastumisvõimalusi. Fotoajakirjanduslike

uudiste üheks tunnuseks on ka nende kerge mõistetavus tänu sellele, et käsitletakse teemasid, mis on kõikidele arusaadavad. Need uudised ei eelda auditooriumilt mingeid spetsiifilisemaid taustteadmisi riikide olukorrast, sissepoliitikast või majandusest. Tuleb lihtsalt teada üldtuntud fakte.

Selleks, et selgeks teha, millist maailmapilti konstrueerib uuritub rubriik, oli vaja vastata kahele küsimusele: mida näidatakse maailmast ja kuidas seda tehakse. Seda, mida maailmast kujutatakse, võimaldasid analüüsida käesoleva töö raames välja töötatud informatiivsed kategooriad. Informatiivsed kategooriad võimaldasid analüüsida kõigepealt sellist informatsiooni fotodest, mida Barthes (1980) on nimetatud denotatiivseks tähenduseks. Analüüsi käigus selgus, et teatud regioonidele pööratakse rohkem tähelepanu, nimelt Aasiale, Lähis-Idale ja Põhja-Ameerikale. Tegemist on regioonidega, mis asuvad geograafiliselt kaugel riigist, kus uuritav rubriik ilmub, ehk Suurbritanniast, kuid riikidel on tugevad ajaloolised või poliitilised sidemed (nt osalemine sõdades). Kui eeldada, et analüüsitud rubriigis näidatakse kõige rohkem seda, mida peetakse kõige tähtsamaks, siis tähtsamateks regioonideks „*24 Hours in Pictures*“ maailmapildis on kõigepealt Suurbritannia suhtes geograafiliselt kauged regioonid (Aasia) ja riigid (USA). Analüüsitud rubriik näitab maailma, kus tavainimesed töötavad, veedavad vaba aega, kuid kõige rohkem käsitletakse looduskatastroofe. Sõdu näidatakse vaid Lähis-Ida regioonist, mis tekitab tunne, et sõjad toimuvad vaid seal. Huvitav on ka see, et Aafrikat kajastatakse väga vähe ning seoses nn pehmemate teemadega, kuid see regioon on väga rahutu ja minu arvates tasub fotoajakirjanikel rohkem pilte näidata inimeste elust seal, ning selleks, et pöörata rohkem avalikkuse tähelepanu sellele, mis seal toimub. Lähtudes varasemalt käsitletud autorite Bergeri (2007) ja Gombrichi (2000) lähenemisest konstrueerib see rubriik maailma, kus peale poliitika ja majanduse on palju teisi inimestele lähimaid ning paremini arusaadavaid teemasid ja sündmusi. Huvitava asjaoluna ilmnes analüüsist, et palju fotosid toetavad stereotüüpe ühest või teisest riigist (nt. paljude muslimide näitamine fotodel Lähis-Idast). Ma leian, et fotoajakirjandusel on teatud potentsiaal selliste stereotüüpide lõhkumisel, näidates midagi ebatüüpilist erinevatest riikidest.

Käesolevas töös kasutatud pildiliste kategooriate analüüs võimaldas vastata küsimusele, kuidas näidatakse maailma eri regioone, ehk milliste emotsioonidega neid näidatakse ning võrrelda, kuidas erineb iga regiooni representeerimine võrreldes teistega. Selliste kategooriate analüüs võimaldas uurida piltide konnotatiivseid tähendusi (Barthes 1977). Analüüsi tulemused näitavad, et peaaegu kõiki regioone antud rubriigis on kujutatud neutraalsete emotsioonidega, kuid siiski eri teemasid võidakse eri regioonides kujutada erinevalt. Näiteks kõige positiivsemate emotsioonidega seoses näidatakse Aasia regiooni, mida kajastatakse ka kõige rohkem, mis pole ka nn kõvemate teemadega seotud. Kõige negatiivsemate emotsioonidega näidatakse Lähis-Ida regiooni, mis satub rubriiki valdavalt sõjaliste teemadega seoses. Piltide dünaamika abil näidatakse Lääne-Euroopat kui

progressiivset regiooni ja vastupidi traditsioonidele suunatust omistatakse Ida Euroopa regioonile. Teised regioonid jätavad pigem neutraalse mulje.

Berger (2007) ja Gombrichi (2000) käsitlevad räägivad sellest, et maailmapildi konstrueerimisel on olulised erinevad mõjufaktorid nagu fotograafi isiklikud eelistused, taust jne. Käesolevas töös analüüsitud rubriigi puhul on olulisemateks mõjuteguriteks arvatavasti toimetajad, kuna nad otsustavad, millised pildid lähevad rubriiki ja millised jäävad välja. Siiski arusaamine sellest, kuidas visuaalsed võtted, mida fotograafid tuginedes isiklikele eelistustele kasutavad, mõjutavad eri maade kujutamist, võimaldab tulevikus püüelda fotoajakirjanduse objektiivsuse suunas. Näiteks antud uurimuse üheks huvitavaks tulemuseks oli see, et valdav osa fotodest oli tehtud samasid visuaalseid võtteid kasutades. Nendeks võteteks on staatilisus, peategelaste mitte-isoleeritus taustast, panoraamide ja üldplaanide kasutamine, keskmine värvide arv, loomulik heledus-tumedus ning rakurss silma tasemel. Kõik need võtted võimaldavad seda, et pildid on suhteliselt loomulikud ning ei moonuta näidatavat reaalsust. Oletavasti on tegemist fotoajakirjanike teadliku võttega, kuid see küsimus vajab edasi uurimist. Piltide juures kasutatud visuaalsed võtted, mis lisasid fotodele subjektiivsust, võimaldasid ka edasi anda sündmuste atmosfääri ning tekitada emotsioone, mis muidu trükiajakirjandusega oleks võimatu tekitada. Subjektiivsust lisavad visuaalsed võtted on need, mis võimaldavad pildistavat stseeni mingil viisil moonutada (nt. alt tehtud pildid, liiga tumedad või liiga heledad värvid, ebaloomulik kompositsioon).

Rothsteini järgi jäävad fotoajakirjanduslikud pildid meelde tänu nende sümbolilisele iseloomule. See tähendab, et hea pilt sündmusest või teemast võib anda edasi rohkem, kui suur hulk sõnu, mis on antud teemal kirjutatud (1979: 45). Ka antud uuringu valimis oli palju selliseid pilte esindatud, eelkõige kuuluvad siia hulke teatud emotsioone tekitavad pildid, näiteks kurbasid emotsioonid tekitavad pildid looduskatastroofidest või õnnetustest. Tugevalt emotsionaalselt mõjusid ka fotod väga paljude inimestega – pilt sündmusest osavõtva 1000 inimesest mõjub oluliselt veenvamalt kui sõnaline arv.

Käesolev töö kasutas eelkõige kvantitatiivset meetodit. Põhjalikuma pildi saamiseks sellest, kuidas näidatakse maailma fotoajakirjandusliku rubriigi kaudu, oleks edaspidi vajalik teha ka kvalitatiivset analüüsi, mis põhineks fototeoorial. Nimetatud teoreetilised lähenemised võimaldaksid spetsiifilisemalt keskenduda pildidel kasutatud visuaalsetele lahendustele, nt värvidele, kompositsioonile ning võimaldaks tõlgendada seda, millist informatsiooni üks või teine edasi annab. See aitaks detailsemalt analüüsida, kuidas kajastatakse erinevaid sündmusi fotoajakirjanduse abil. Sellised uurimused aitavad näha, kuidas koostatakse fotoajakirjanduslikke

rubriike. Kuna fotoajakirjandus tegeleb rohkem tavainimeste elu kajastamisega on tähtis uurida, kuidas seda tehakse.

Käesolev töö annab palju võimalusi edasi uurimiseks. Üheks võimaluseks oleks uurida põhjalikumalt edasi, kuidas kajastatakse selle rubriigi kaudu üht või teist riiki, või üht või teist sündmust, kuna selles rubriigis käsitletakse vaid regioonide kajastamist ning iga sündmusele detailsemalt ei läheneta, tegeletakse vaid teemade kajastamisega. Samas on võimalik uurida, kuidas presenteeritakse erinevaid inimesi selles rubriigis. On võimalik uurida rubriiki „*24 Hours in Pictures*“ auditooriumi perspektiivist, ehk kuidas vaatlejad võtavad vastu sellist tüüpi uudiseid, või fotoajakirjaniku perspektiivist, ehk kuidas esitatakse üht või teist teemat. Kui võtta Barthesi (1980) poolt välja toodud kolmetist jaotust, mis käsitleb piltide Operaatorit, Pealtvaatajat ja Spektrit, siis käesolev töö tegeles vaid Spektri analüüsimisega. Järgmised uurimused aga võivad tegeleda teiste nähtuste analüüsimisega. Samuti oleks huvitav võrrelda teemade representeerimist fotoajakirjandulikus rubriigia ja trükmeedias.

Veel üks huvitav võimalus on kasutada seda tööd selleks, et luua fotoajakirjanduslik rubriik mõnes Eesti ajalehes. Kuna meil puudub sellise rubriigi analoog, oleks huvitav teada saada, kas on üldse võimalik midagi sarnast Eesti meedias käima panna ning kas auditooriumis on olemas huvi selle vastu ja kuidas see võiks aidata kaasa Eesti fotoajakirjandusel arenemisele.

V KOKKUVÕTE

Antud uurimustöö tegeleb *online* fotoajakirjandusliku rubriigi „*24 Hours in Pictures*“ väljaandes „*The Guardian*“ analüüsimisega visuaalsemiootilise meetodi abil. Töö eesmärgiks oli välja selgitada, kuidas võiks maailma visuaalselt representeerida fotoajakirjandusliku rubriigi kaudu, seda mitte ainult pildiliste kujundite abil, vaid ka kajastatud teemade, riikide ja inimeste abil. Töö eesmärk sai täidetud, kuna mitmekesine valim võimaldas vastata küsimustele, teha järeldusi ning leida fotoajakirjandusliku rubriigi iseärasusi.

Uurimustöös on kasutatud kvantitatiivset analüüsi, mis põhineb visuaalsemiootilisel uurimismeetodil. Käesolevas töös on eraldi analüüsitud pilte ning piltide pealkirju. Roland Barthes (1977) rõhutas, et neid tuleb eraldi vaadelda, kuna tekstis ja pildis on erinevad struktuurid. Informatiivsete kategooriate ehk pealkirjadest saadud informatsiooni analüüs võimaldas analüüsida kõigepealt piltide denotatiivset tähendust ehkseda, mis on vahetult piltide peal. Pildilised kategooriad võimaldasid see-eest saada ülevaadet piltide konnotatiivsetest ehk varjatud tähendusest. Analüüsi käigus selgiti, millised erinevused esinevad iga regiooni representeerimisel. Samuti võrreldakse töö järelduste osas fotouudiseid trükiajakirjanduslike uudistega. Empiiriliseks materjaliks on valim pilte 2010 aastast, mis on valitud Stevensoni meetodi abil.

Kõigepealt oli vajalik välja selgitada, mida näidatakse maailmast antud rubriigi kaudu ehk milliseid inimesi ja teemasid kajastatakse. Uurimusest tuli välja, et võrreldes trükiajakirjandusega on fotoajakirjandusel (vähemalt selles rubriigis) hoopis teine fookus. Huviringi sattuvad peamiselt tavainimesed ja elukutselised inimesed, trükiajakirjanduses on tegelasteks aga peamiselt avaliku elu tegelased nagu poliitikud ja prominendid. Käesolevast analüüsist ilmnes, et enam kajastatud teemadeks on tööpäev, vaba aja veetmine ja looduskatastroofid, trükiajakirjanduses aga on põhiteemad poliitika ja majandus. Kajastatavad teemad on kõikides regioonides peaaegu samad, esile võib tõsta vaid Lähis-Ida, kus peamiseks teemaks on sõda, Lõuna-Ameerikas karnevalid, Aafrikas sport ning Põhja-Ameerikas, Kesk-Ameerikas ja Ida-Euroopas looduskatasroof „*24 Hours in Pictures*“ rubriigi peategelased on tavainimesed ja teemadeks tavaelu, mis arvatavasti lihtsustab uudiste mõistmist auditooriumi poolt.

Teiseks oli vajalik selgitada kuidas näidatakse maailma ja kuidas erineb erinevate regioonide representeerimine regioonide puhul. Tulemusena selgus, et sarnaselt trükiajakirjandusele proovib ka fotoajakirjandus olla objektiivne visuaalsete võtete kasutamise abil. Enamik fotosid on tehtud silma tasemel, mis võimaldab reaalselt vaadet toimuval, kasutatakse naturaalseid värve ning keskmist heledust-tumedust. Ühe sõnaga, pildides näidatakse maailma nii nagu ta ongi, kuid siiski igas

regioonis esinevad mõned erinevused. Aasiat näidatakse eredana ja värvilisena ning rakursiga vähendatakse toimuva tähtsust. Dünaamilisus Ida-Euroopa piltidel on suunatud vasakule, mis viitab traditsioonilisusele. Lähis-Ida regiooni näidatakse tumedana ning raskete emotsioonidega. Põhja-Ameerika pildid on suunatud vaatelejale rakursi abil ning on näivad ebaloomulikuna, kuna pildi fookus on tavaliselt keskel. Lõuna-Ameerika piltidel toimuvat näidatakse tähtsana, kuna enam kasutatud rakurss on pilt alt. Aafrika pildid erinevad teistest sellega, et inimesed näidatakse lähedamal asuvatena võrreldes teiste regioonidega ning inimesed on taustast isoleeritud ehk tähelepanu pööratakse rohkem peategelaste emotsioonidele, mitte tegudele endile.

Fotoajakirjanduslik rubriik „*24 Hours in Pictures*“ näitab tavaelu ning käsitleb ka päevakajalisi teemasid, kuid näidatakse neid teemasid teistest aspektidest, näiteks kuidas inimesed tulevad toime eluga pärast looduskatastroofi või vaesusega. Fotoajakirjanduslikud uudised antud rubriigis näitavad teemasid ning tegelasi, mis trükiajakirjanduses tavaliselt ei ilmu.

SUMMARY

The title of this thesis is the „Visual representation of the world in the online version of The Guardian’s „24 Hours in Pictures“ in 2010. This is rubric in Guardian’s online version, where people can view everyday 10-15 pictures from around the world. The goal of the research was to get an understanding of how it is possible to present different events in media with photos, what are the main features of the rubric that was analyzed and what kind of world picture is presented in this rubric.

I’ve chosen for the research pictures from the 2010 year, 2 days from each month. To get a picture of the world I’ve separated it to regions (Eastern Europe, Western Europe, Near East, Africa, Asia, Northern America, Central America, Southern America). The main research method , that I’ve used was Roland Barthes visual-semiotic approach and Kress and van Leeuwen visual content analysis. To accomplish the goal of the research it was necessary to answer two main questions: what is shown and how it is shown. I’ve made separate methodologies to answer each of the questions, because each of them required analyze of different kind of information.

The answer to the first question, what was shown about each region made it possible to find out what kind of characters and themes were covered. To do that I’ve analyzed the information from the captions. The results have shown, that mainly ordinary people and everyday life was covered. That could mean that photojournalism is showing the side of life, that print journalis usually doesn’t cover.

The answer to the second question, how are the regions shown, made it possible to look what kind of visuals were used and how they affect the perception of these photos. The results have shown that photojournalism does have it’s own rules of using visual to be objective.

To sum up, my research made it possible to have a glimpse on the world picture, that was presented by the rubric analyzed. It also showed the main features of the rubric and what kind of functions does journalism have.

KASUTATUD KIRJANDUSE LOETELU

- Barthes, R. (1977) *Image Music Text*. London: Fontana Press.
- Barthes, R. (1980) *Le Chambre Claire*. Paris: Gallimard.
- Berger, A.A. (2007) *Seeing Is Believing: An Introduction to Visual Communication, 3rd Edition*. New York: McGraw Hill.
- Etti, A. (2008). Ajakirjareklaami tõlgendamine: visuaalsemiootika võimalused ja sihtrühmapoolne retseptsioon Stiina lugejate näitel.
Bakalaureusetöö. Tartu: Tartu Ülikool. Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond.
- Gombrich, E.H. (2000) *Art and Illusion*. London: Phaidon Press.
- Kobre, K. (2000) *Photojournalism: The Professional's Approach, 4th Edition*. Canada: Focal Press.
- Miljan, M. (2007). Noormeste visuaalne eneserepresenteerimine suhtlusportaalis rate.ee.
Bakalaureusetöö. Tartu: Tartu Ülikool. Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond.
- Rothstein, A. (1979). *Photojournalism: Fourth Edition*. New York: American Photographic Book Publishing Co.
- Rutšaikov, D. (2005). Eesti, Saksa ja briti kvaliteetlehtede geograafiline horisont 2004-2005
Bakalaureusetöö. Tartu: Tartu Ülikool, Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond.
- Stevenson, R. L. (1996). Remapping the News of the World. Global News-Flow.
[www.ibiblio.org/newsflow/results].
- Wikipedia. *The Guardian*.
http://en.wikipedia.org/wiki/The_Guardian
- Wikipedia. *2010*.
<http://en.wikipedia.org/wiki/2010>

- Вартанов, А. (1985). Ракурс. *Советское Фото*. (9/1985)
<http://tipfoto.ru/076-rak.html>
- Морозов, С. (1941). *Композиция в фоторепортаже*. Москва: Фотохроника ТАСС
- Михеев, Г. (2010). *Язык Фотографии*.
http://genn-mikheev.narod2.ru/yazik_fotografii/levo-pravo/
- Ренчлер, И., Херцбергер, Б., Эпстайн, Д. (1995). *Красота и мозг. Биологические аспекты эстетики*. Москва: МИР

LISA 1. Valimi kirjeldus

- Jaanuar 2010

IV nädal esmaspäev

II nädal esmaspäev

- Veebruar 2010

III nädal teisipäev

I nädal teisipäev

- Märts 2010

II nädal kolmapäev

IV nädal kolmapäev

- April 2010

I nädal neljapäev

III nädal neljapäev

- Mai 2010

IV nädal reede

II nädal reede

- Juuni 2010

III nädal laupäev

I nädal laupäev

- Juuli 2010

II nädal pühapäev

IV nädal pühapäev

- August 2010

I nädal esmaspäev

III nädal esmaspäev

- September 2010

IV nädal teisipäev

II nädal teisipäev

- Oktoober 2010

III nädal kolmapäev

I nädal kolmapäev

- November 2010

II nädal neljapäev

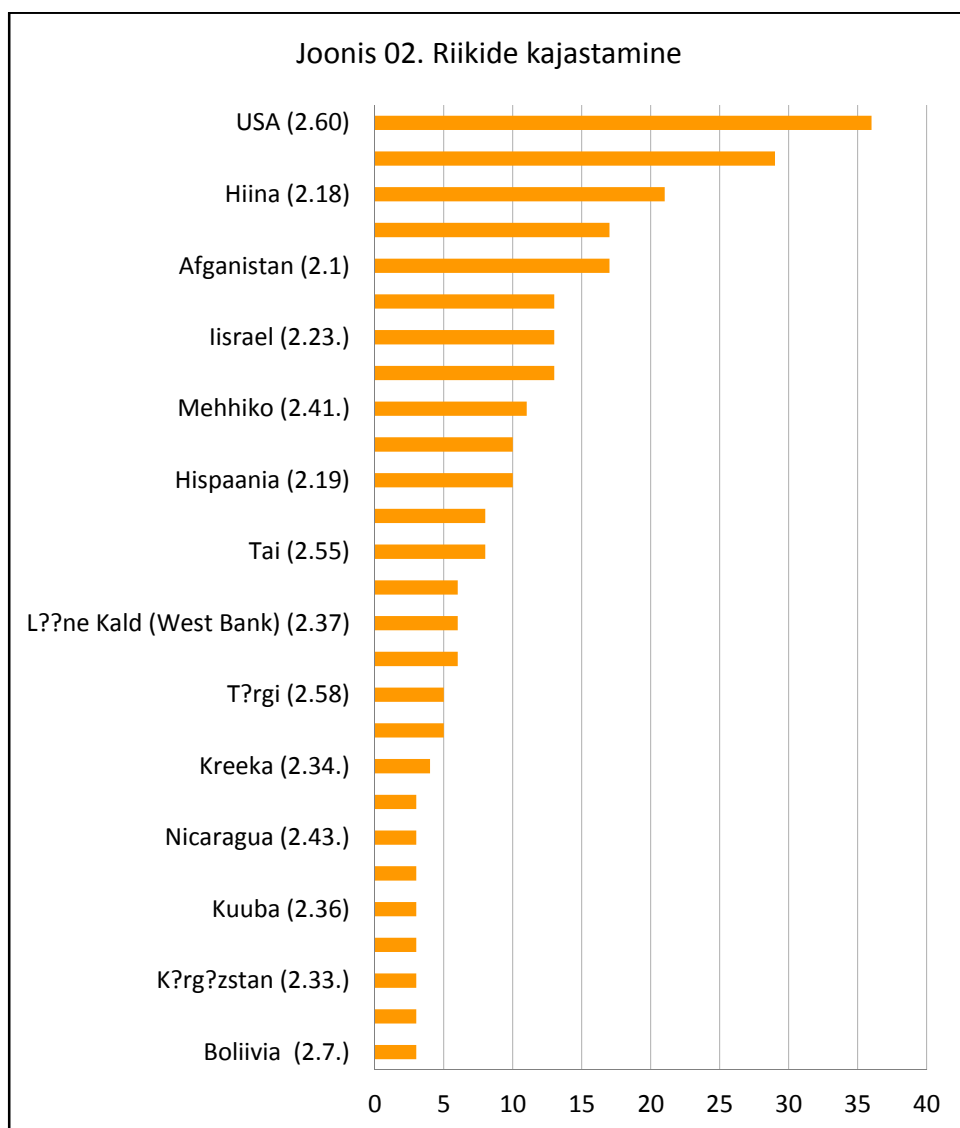
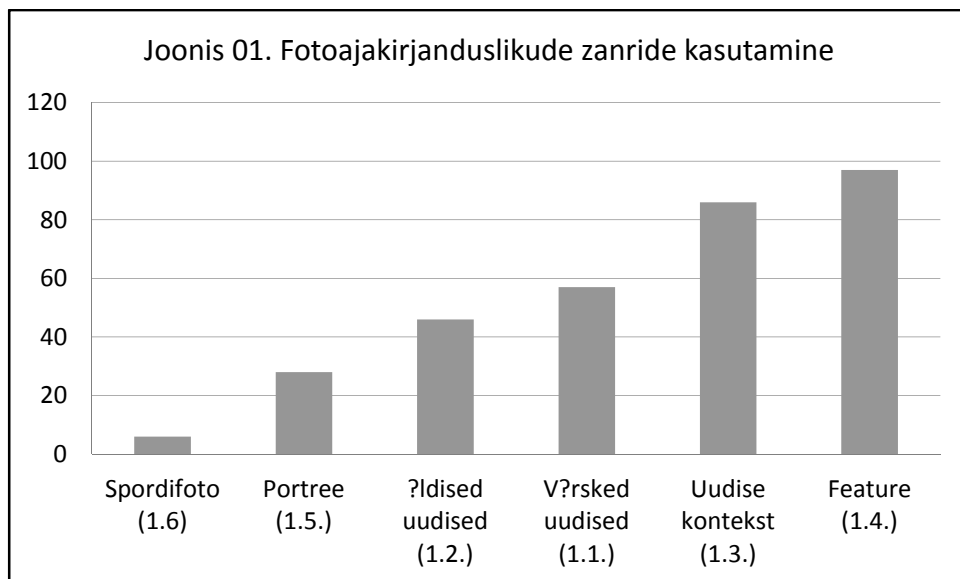
IV nädal neljapäev

- **Detsember 2010**

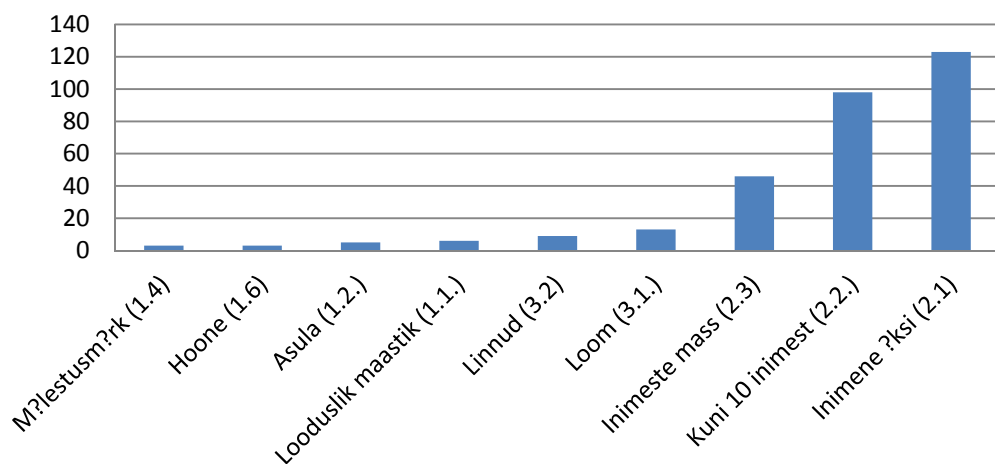
I nädal reede

III nädal reede

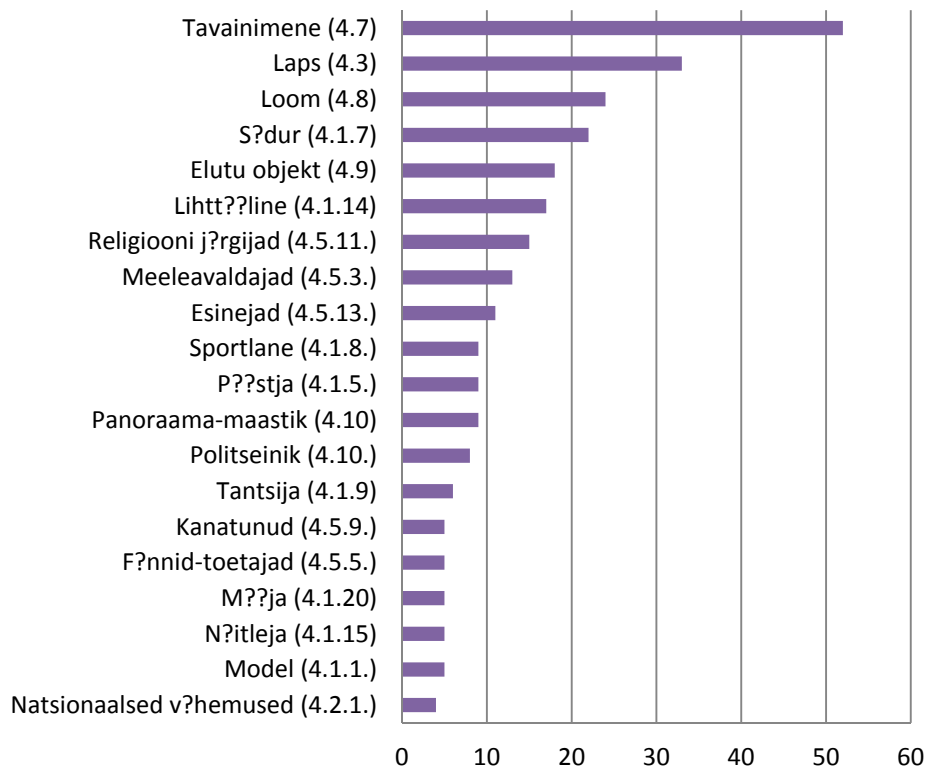
LISA 2. Informatiivsete kategooriate üldanalüüs

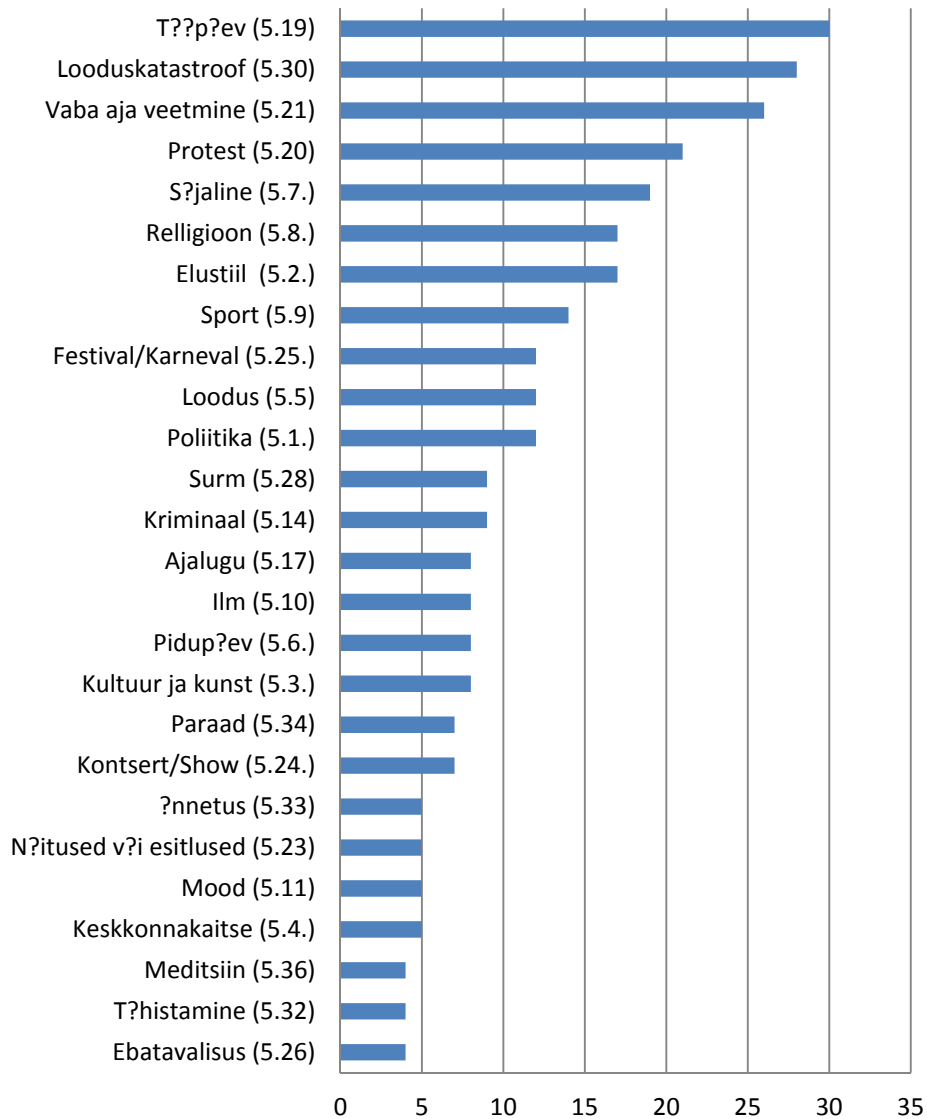
Joonis 03. Peategelaste kajastamine

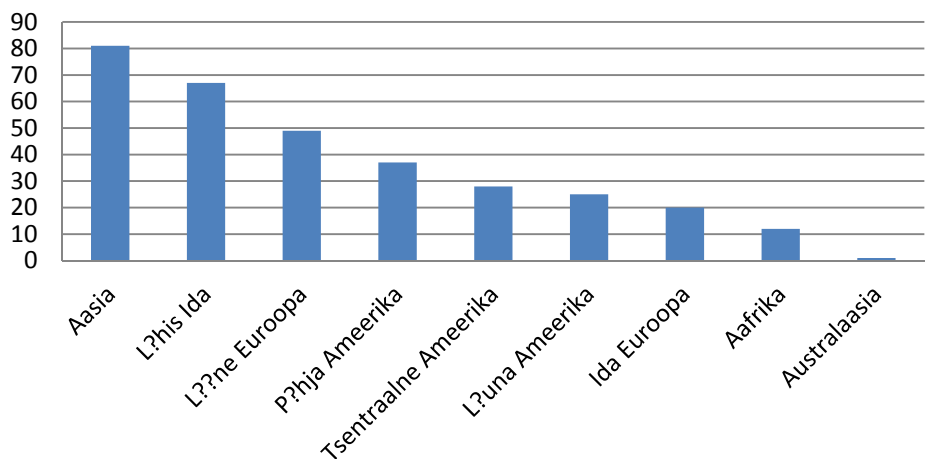
Joonis 04. Peategelaste rollide kajastamine

Joonis 05. Teemade kajastamine

Joonis 06. Regioonide kajastamine

LISA 3. Informatiivsete kategooriate regioonide kaupa analüüs

Tabel 01. Peategelaste kajastamine

REGIOON	Inimene üksi	Grupp inimesi (kuni 10)	Inimeste mass	Elutu objekt	Loomad
Aasia	46%	24%	20%	4%	6%
Lähis-Ida	43%	36%	15%	4%	2%
Põhja- Ameerika	38%	27%	3%	21%	11%
Kesk- Ameerika	48%	35%	10%	0%	7%
Lõuna- Ameerika	12%	52%	20%	16%	0%
Lääne- EuroopaLääne -Euroopa	33%	23%	13%	10%	21%
Ida-Euroopa	40%	30%	10%	15%	5%
Aafrika	28%	27%	18%	18%	9%

Tabel 02. Peategelaste rollide kajastamine

REGIOON	Elukutselin e inimene	Tavainime ne	Sotsiaalne grupp	Laps	Võimuesin daja	Panoraam -maastik	Loom	Elutu objekt	Prominent sus
Aasia	42%	12%	19%	17%	2%	2%	6%	0%	0%
Lähis-Ida	35%	23%	21%	15%	0%	0%	1%	1%	1%
Põhja- Ameerika	30%	11%	11%	3%	5%	8%	11%	13%	8%
Kesk- Ameerika	28%	24%	21%	14%	3%	3%	3%	4%	0%
Lõuna- Ameerika	28%	12%	44%	0%	0%	4%	0%	8%	4%
Lääne- Euroopa	18%	14%	22%	2%	10%	0%	20%	14%	0%
Ida- Euroopa	19%	28%	24%	5%	0%	14%	5%	5%	0%
Aafrika	27%	0%	46%	9%	0%	0%	9%	9%	0%

Tabel 03. Teemade kajastamine

Terrorism	Sõjaline	Surm	Kuritegevus	Õnnetus	Meditsiin	Politika	Protest	Religioon	Paraad	Kohtus	Karneval	Ajalugu	Mod	Vaesus
3%	7%	3%	0%	4%	0%	6%	7%	8%	3%	0%	0%	0%	0%	0%
0	18%	3%	0%	0%	0%	5%	10%	12%	0	0%	0%	0%	0%	0%
0%	0%	0%	0%	0%	0%	8%	8%	0%	8%	8%	0%	0%	0%	0%
0	0%	12%	0%	0%	12%	0%	12%	0%	0	0%	12%	0%	0%	0%
0%	0%	0%	19%	0%	0%	0%	12%	0%	13%	12%	19%	12%	0%	0%
0%	0%	0%	0%	0%	0%	5%	5%	0%	13%	5%	8%	8%	5%	0%
0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	20%	0%	0%	0%
0%	0%	0%	9%	0%	0%	9%	9%	9%	0%	0%	0%	0%	0%	9%

Tabel 04. Žanride kasutamine

REGIOON	Feature	Uudise kontekst	Värsked uudised	Üldised uudised	Portree	Spordifoto
Aasia	34%	30%	12%	6%	14%	4%
Lähis-Ida	30%	30%	27%	4%	9%	0%
Põhja-Ameerika	27%	24%	16%	27%	3%	3%
Kesk-Ameerika	31%	31%	21%	7%	10%	0%
Lõuna-Ameerika	20%	20%	12%	40%	4%	4%
Lääne-Euroopa	33%	18%	10%	27%	10%	2%
Ida-Euroopa	30%	20%	35%	10%	5%	0%
Aafrika	46%	9%	9%	36%	0%	0%

LISA 4. Visuaalsete kategooriate regioonide kaupa analüüs

Tabel 01. Peategelase asukoht

REGIOON	Kogu pildi laiali	Keskel	Paremal	Vasakul
Aasia	25%	42%	16%	17%
Lähis-Ida	13%	41%	28%	18%
Põhja-Ameerika	11%	62%	16%	16%
Kesk-Ameerika	18%	0%	56%	26%
Lõuna-Ameerika	40%	28%	24%	8%
Lääne-Euroopa	15%	45%	22%	18%
Ida-Euroopa	15%	25%	25%	15%
Aafrika	54%	15%	8%	15%

Tabel 02. Peategelase isoleeritus

REGIOON	Mitte isoleeritud	Pigem mitte isoleeritud	Pigem isoleeritud	Isoleeritud
Aasia	46%	16%	16%	22%
Lähis-Ida	34%	25%	17%	24%
Põhja-Ameerika	49%	11%	19%	21%
Kesk-Ameerika	48%	21%	10%	21%
Lõuna-Ameerika	44%	16%	20%	20%
Lääne-Euroopa	51%	16%	14%	19%
Ida-Euroopa	40%	35%	10%	15%
Aafrika	13%	13%	12%	62%

Tabel 03. Piltide dünaamilisus

REGIO ON	Staatiline	Segane liikumine	Paremale sunatud liikumine	Vasakule sunatud liikumine	Allapoole sunatud liikumine	Ülespoole sunatud liikumine	Ringjooneli ne liikumine
Aasia	41%	21%	11%	10%	11%	1%	2%
Lähis-Ida	30%	27%	18%	13%	10%	2%	0%
Põhja- Ameerik a	41%	11%	13%	16%	19%	0%	0%
Kesk- Ameerik a	41%	28%	17%	7%	4%	0%	3%
Lõuna- Ameerik a	44%	16%	20%	8%	0%	0%	12%
Lääne- Euroopa	37%	12%	33%	6%	8%	2%	2%
Ida- Euroopa	45%	15%	5%	20%	5%	5%	5%
Aafrika	67%	8%	0%	0%	8%	9%	8%

Tabel 04. Kasutatud plaanid

REGIOON	Panoraamid	Üldplaan	Keskplaan	Suurplaan	Makro
Aasia	23%	42%	20%	12%	3%
Lähis-Ida	22%	40%	21%	15%	2%
Põhja- Ameerika	43%	30%	8%	16%	3%
Kesk- Ameerika	14%	45%	24%	10%	7%
Lõuna- Ameerika	24%	36%	24%	16%	0%
Lääne- Euroopa	39%	29%	14%	16%	2%
Ida-Euroopa	37%	42%	16%	0%	5%
Aafrika	17%	33%	17%	25%	8%

Tabel 05. Kasutatud rakurssid

REGIOON	Silma tasemel	Pilt ülevalt	Bird Eye	Pilt alt	Hollandi kaader	Moonutatud perspektiiv
Aasia	2%	71%	8%	11%	6%	2%
Lähis-Ida	45%	24%	3%	18%	7%	3%
Põhja-Ameerika	57%	30%	10%	0%	3%	0%
Kesk-Ameerika	41%	35%	7%	10%	0%	7%
Lõuna-Ameerika	36%	16%	4%	28%	8%	8%
Lääne-Euroopa	43%	35%	2%	18%	0%	2%
Ida-Euroopa	53%	26%	0%	21%	0%	0%
Aafrika	67%	25%	0%	8%	0%	0%

Tabel 06. Heledus-tumedus piltides

REGIOON	Väga tumedad	Pigem tumedad	Pigem heledad	Väga heledad
Aasia	11%	43%	42%	4%
Lähis-Ida	36%	40%	22%	2%
Põhja-Ameerika	14%	43%	30%	13%
Kesk-Ameerika	31%	41%	24%	4%
Lõuna-Ameerika	16%	48%	32%	4%
Lääne-Euroopa Lääne-Euroopa	18%	33%	41%	8%
Ida-Euroopa	15%	50%	35%	0%
Aafrika	17%	33%	33%	17%

Tabel 07. Värvide intensiivsus

REGIOON	Väga tuhmid	Pigem tuhmid	Pigem eredad	Väga eredad
Aasia	5%	16%	63%	16%
Lähis-Ida	6%	25%	64%	5%
Põhja-Ameerika	3%	22%	67%	8%
Kesk-Ameerika	0%	41%	45%	14%
Lõuna-Ameerika	0%	4%	68%	28%
Lääne-Euroopa	2%	29%	55%	14%
Ida-Euroopa	5%	25%	60%	10%
Aafrika	0%	8%	83%	9%

Tabel 08. Värvide mitmekesisus

REGIOON	Vähevärvilised	Keskmiselt värve	Palju värve
Aasia	36%	39%	25%
Lähis-Ida	34%	57%	9%
Põhja-Ameerika	30%	59%	11%
Kesk-Ameerika	34%	45%	21%
Lõuna-Ameerika	8%	52%	40%
Lääne-Euroopa Lääne-Euroopa	31%	55%	14%
Ida-Euroopa	50%	30%	20%
Aafrika	50%	33%	17%

LISA 5. Kodeerimisjuhend

FAKTILISED KATEGOORIAD

See on koderimisjuhend, mis on mõeldud peamiseks selle informatsiooni kodeerimiseks, mis on olemas fotode pealkirjades.

1. ŽANR (tegeleb nii pealkirjadega, kui ka visuaalse informatsiooniga, välja toodud Kenneth Kobre (2000) järgi)

1.1. Värsked uudised [ingl.k *Spot news*] (Pildid sündmustest, see mis toimub siin ja praegu ja omab kõiki uudisväärtuslikke elemente, Kobre järgi kuuluvad siia peamiselt krimi-fotod, erinevate demonstratsioonide, protestide katastroofide jne pildid.)

1.2. Üldised uudised [ingl.k. *General News*] (Siia kuuluvad poliitikute ja poliitiliste sündmuste fotod, samas ka fotod meedia üritustest)

1.3. Uudise kontekst [ingl.k *Covering the Issues*] (Kõik fotod, mis aitavad uudiste tausta aru saada, ehk mitte sündmus ise, kui selle taust või tagajärjed)

1.4. *Features* (Neid fotod iseloomustab kõigepealt igavik, ehk need on aktuaalsed kogu aeg, samas need peavad näitama elu mingi aspekti või selle osa ja see, et need on mõeldud emotsioonide tekitamiseks ja mingis mõttes meelelahutuseks.)

1.5. Portree (fotoajakirjanduslik portree)

1.6. Spordifoto

2. RIIGID

2.1. Afganistan

2.2. Angola

2.3. Argentiina

2.4. Austria

2.5. Bangladesh

2.6. Valgevene

2.7. Boliivia

2.8. Botswana

2.9. Brasiilia

2.10. Brasiilia

2.11. Costa Rica

2.12. Dominikaani Vabariik

2.13. Ecuador

2.14. Egiptus

2.15. Filipiinid

2.16. Guatemala

2.17. Haiti

2.18. Hiina

2.19. Hispaania

2.20. Holland

- 2.21. Honduras
- 2.22. India
- 2.23. Iisrael
- 2.24. Indoneesia
- 2.25. Inglismaa
- 2.26. Island
- 2.27. Itaalia
- 2.28. Jaapan
- 2.29. Jamaica
- 2.30. Jordaania
- 2.31. Kanada
- 2.32. Katar
- 2.33. Kõrgõzstan
- 2.34. Kreeka
- 2.35. Küpros
- 2.36. Kuuba
- 2.37. Lääne Kald (West Bank)
- 2.38. Liibanon
- 2.39. Lõuna-Aafrika Vabariik
- 2.40. Lõuna-Korea
- 2.41. Mehhiko
- 2.42. Nepal
- 2.43. Nicaragua
- 2.44. Pakistan
- 2.45. Panama
- 2.46. Peruu
- 2.47. Prantsusmaa
- 2.48. Rootsi
- 2.49. Rumeenia
- 2.50. Saksamaa
- 2.51. Saudi Araabia
- 2.52. Sloveenia
- 2.53. Sudaan
- 2.54. Sveits
- 2.55. Tai

- 2.56. Taiwan
- 2.57. Tsiili
- 2.58. Türgi
- 2.59. Ungari
- 2.60. USA
- 2.61. Venemaa
- 2.62. Venetsueela
- 2.63. Vietnam
- 2.64. Kasahstan...
- 2.65. Australia
- 2.66. Iirimaa
- 2.67. Palestina
- 2.68. Singapur
- 2.69. Burma
- 2.70. Keenia
- 2.71. ... (avatud)

3. PEATEGELANE

3.1. ELUTU OBJEKT

- 3.1.1. Looduslik maastik
- 3.1.2. Asula
- 3.1.3. Sõiduk
- 3.1.4. Mälestusmärk
- 3.1.5. Nafta- Nafta puurtorn
- 3.1.6. Hoone
- 3.1.7. Helikopter
- 3.1.8. Ese
- 3.1.9. Lennuk
- 3.1.10. Mootorpaat
- 3.1.11. ... (avatud)

3.2. INIMENE

- 3.2.1. Üksi
- 3.2.2. Kuni 10 inimest
- 3.2.3. Inimeste mass (üle 10 inimese)

3.3. LOOMAD

- 3.3.1. Loom

3.3.2. Linnud

3.3.3. Putukad

3.3.4. Kalad

4. PEATEGELASE ROLL

4.1. ELUKUTSELINE INIMENE

4.1.1. Modell

4.1.2. Ajakirjanik

4.1.3. Kunstnik

4.1.4. Teadlane

4.1.5. Päästja

4.1.6. Fotograaf

4.1.7. Sõdur

4.1.8. Sportlane

4.1.9. Tantsija

4.1.10. Politseinik

4.1.11. Kalapüüdja

4.1.12. Arst

4.1.13. Koristajad

4.1.14. Lihttööline

4.1.15. Näitleja

4.1.16. Tõlkija

4.1.17. Härjavõitleja

4.1.18. Kosmonaut

4.1.19. Poliitik

4.1.20. Müüja

4.1.21. Õpetaja

4.1.22. Lennujuht

4.1.23. Arheoloog

4.1.24. ... (avatud)

4.2. VÄHEMUSED (Vähemused tuuakse eraldi kategooriaks, kui pildi pealkirja on mainitud, et pildi tegelaseks on inimene/inimesed, kes kuuluvad vähemuste hulka)

4.2.1. Natsionaalsed vähemused

4.2.2. Homoseksuaalid

4.2.3. ... (avatud)

4.3. LAPS

4.4. VÕIMUESINDAJA

- 4.4.1. President
- 4.4.2. Minister
- 4.4.3. Seadusandja
- 4.4.4. Kongresmen
- 4.4.5. Kuningas/Kuninganna
- 4.4.6. Prints/Printsess
- 4.4.7. ... (avatud , ametipositsioon)

4.5. SOTSIAALNE GRUPP

- 4.5.1. Õpilased
- 4.5.2. Turistid
- 4.5.3. Meeleavaldajad
- 4.5.4. Vabatahtlikud
- 4.5.5. Fännid- toetajad
- 4.5.6. Perekonnaliikmed
- 4.5.7. Sõpruskond
- 4.5.8. Pealtvaatajad
- 4.5.9. Kannatunud
- 4.5.10. Vaesed
- 4.5.11. Religiooni järgijad
- 4.5.12. Kuritegijad
- 4.5.13. Esinejad
- 4.5.14. Palverändur
- 4.5.15. Tudengid
- 4.5.16. ... (avatud)

4.6. PROMINENTSUS

- 4.6.1. Näitleja
- 4.6.2. Laulja
- 4.6.3. Musikant
- 4.6.4. Sportlane
- 4.6.5. Kunstnik
- 4.6.6. Tuntud inimene
- 4.6.7. ... (avatud)

4.7. TAVAINIMENE

4.8. LOOM

4.9. ELUTU OBJEKT

4.10. PANORAAM-MAASTIK

5. TEEMA

5.1. POLIITIKA

5.2. ELUSTIIL

5.3. KULTUUR JA KUNST

5.4. KESKKONNA KAITSE

5.5. LOODUS

5.6. PIDUPÄEV

5.7. SÕJALINE

5.8. RELIGIOON

5.9. SPORT

5.10. ILM

5.11. MOOD

5.12. TEADUS

5.13. MAJANDUS

5.14. KURITEGEVUS

5.15. MUUSIKA

5.16. REISIMINE

5.17. AJALUGU

5.18. TERRORISM

5.19. TÖÖPÄEV

5.20. PROTEST

5.21. VABA AJA VEETMINE

5.22. MOOD

5.23. NÄITUSED VÕI ESITLUSED

5.24. KONTSERT/SHOW

5.25. FESTIVAL/KARNEVAL

5.26. EBATAVALISUS (Mingi erakorraline juhtum, katoklism või anomaaliad)

5.27. VISIIDID

5.28. SURM

5.29. NARKOOTIKUMID

5.30. LOODUSKATASTROOF

5.31. VABATAHTLIK TEGEVUS

5.32. TÄHISTAMINE

- 5.33. ÕNNETUS
- 5.34. PARAAD
- 5.35. SAASTAMINE
- 5.36. MEDITSIIN
- 5.37. VAESUS
- 5.38. LAPSED
- 5.39. KARRIDA
- 5.40. HARIDUS
- 5.41. ... (avatud)

PILDILISED KATEGOORIAD

See kodeerimisjuhend tegeleb nende kategooriatega, mis on seotud visuaalse informatsiooniga. Need aitavad meid selgitada, milliseid emotsiooni annavad pildid edasi, kuidas fotoajakirjanikud kasutasid kompositsiooni ja värve selleks, et näidata sündmust.

1. PEATEGELASE ASUKOHT

- 1.1.PILDI KESKEL
  - 1.1.1. Üleval
  - 1.1.2. All
- 1.2.PILDI PAREMAL POOLEL
  - 1.2.1. Üleval
  - 1.2.2. All
- 1.3.PILDI VASAKUL POOLEL
  - 1.3.1. Üleval
  - 1.3.2. All
- 1.4.Kogu pildil laiali

2. PEATEGELASE ISOLEERITUS (teravussügavuse kasutamine)

- 2.1. ISOLEERITUD (taust jääb väga uduseks ja me saame detailselt näha ainult peategelast)
- 2.2.PIGEM ISOLEERITUD
- 2.3.PIGEM MITTE ISOLEERITUD
- 2.4.MITTE ISOLEERITUD (Me saame detailselt näha nii peategelast kui ka tausta)

3. PILDI DÜNAAMILISUS

- 3.1.STAATILINE PILT (pildil ei näidata liikumist, tegelased ja objektid asuvad rahulikus seisundis või poseeritud pilt, mida peetakse ka staatiliseks)

3.2.LIIKUV PILT

3.2.1. ÜHELE POOLE SUUNATUD LIIKUMINE

3.2.1.1.Paremale

3.2.1.2.Vasakule

3.2.1.3.Ülespoole

3.2.1.4.Allapoole

3.2.1.5.Ringjooneliselt

3.2.2. SEGANE LIIKUMINE (ei ole arusaadav kuhu on liikumine suunatud ja kui pildil on näiteks mitu objekti, mis on erinevatele suunadele liikuvad)

4. KOMPOSITSIOON

4.1. PILDI PLAAN_(Kui kaugelt on pilt tehtud)

4.1.1. Panoraamid ja maastikud

4.1.2. Üldplaan (Inimest on tervelt näha)

4.1.3. Keskplaan (Inimest on näha põlvedest või puusast)

4.1.4. Suurplaan (Inimest on näha rinnast peale)

4.1.5. Makro (Makro on pilt, mis on väga lähedalt tehtud, nagu suurendusklaasiga, detailid on väga hästi nähtavad ja ka peamine erinevus)

4.2.RAKURSS (objekti vaade kaadris)

4.2.1. Silma-tasemel

4.2.2. Pilt ülevalt [inglk.k. *High-Angle Shot*] (kui objekti pildistatakse ülevalt alla, kaamera on suunatud diagonaalselt)

4.2.3. Pilt alt [ingl.k. *Low-Angle Shot*] (kui objekti pildistatakse alt ülesse, kaamera on suunatud diagonaalselt)

4.2.4. Pilt ülevalt [ingl.k. *Bird's Eye Shot*](kaamera asub otse objekti kohal ehk suunatus on otsene)

4.2.5. Hollandi kaader[ingl.k. *Dutch shot*] (Selline dramaatiline kaader saavutakse niimoodi, et kaamera pannakse nii, et horisont pildis läheb diagonaalselt ning tsentreeritult)

4.2.6. Moonutatud perspektiiv (Pildid tehtud kalasilma läätsega, kus perspektiiv on ebarealistlik)

5. VÄRV JA VALGUS

5.1. VALGUSTATUS

5.1.2. Otsene valgus (valgustatakse nii, et on näha pilti kõik elemente ja värve)

5.1.3. Taga valgus (Pilti tegelased ja objektid on ainult mustad siluettid alguse või taeva taustal)

5.2.HELEDUS-TUMEDUS

- 5.2.1. Väga heledad värvid
- 5.2.2. Pigem heledad värvid
- 5.2.3. Pigem tumed värvid
- 5.2.4. Väga tumedad värvid

5.3.VÄRVIDE INTENSIIVSUS

- 5.3.1. Väga eredad värvid
- 5.3.2. Pigem eredad värvid
- 5.3.3. Pigem tuhmid värvid
- 5.3.4. Väga tuhmid värvid

5.4.VÄRVIDE MITMEKESISUS

- 5.4.1. Vähevärvilised (kuni 3 värvi)
- 5.4.2. Kesmiselt värve (4-7)
- 5.4.3. Palju värve (üle 8 värvi)

LISA 6. 2010.aastal toimunud sündmuste kronoloogia

January

- January 1 – A suicide bombing occurs at a volleyball game in northwestern Pakistan, killing at least 95, and injuring over 100.
- January 4 – The tallest man-made structure to date, the Burj Khalifa in Dubai, United Arab Emirates, is officially opened.
- January 8 – The Togo national football team is involved in an attack in Angola, and as a result withdraws from the Africa Cup of Nations.
- January 12 – A 7.0-magnitude earthquake occurs in Haiti, devastating the nation's capital, Port-au-Prince. With a confirmed death toll over 230,000 it is one of the deadliest on record.
- January 15 – The longest annular solar eclipse of the 3rd millennium occurs.
- January 25 – Ethiopian Airlines Flight 409 crashes into the Mediterranean Sea shortly after take-off from Beirut Rafic Hariri International Airport, killing all 90 people on-board.

February

- February 3 – The sculpture *L'Homme qui marche I* by Alberto Giacometti sells in London for £65 million (US\$103.7 million), setting a new world record for a work of art sold at auction.
- February 12–February 28 – The 2010 Winter Olympics are held in Vancouver and Whistler, Canada.
- February 18 – The President of Niger, Tandja Mamadou, is overthrown after a group of soldiers storms the presidential palace^[13] and form a ruling junta, the Supreme Council for the Restoration of Democracy headed by *chef d'escadron* Salou Djibo.
- February 27 – An 8.8-magnitude earthquake occurs in Chile, triggering a tsunami over the Pacific and killing 497. The earthquake is one of the largest in recorded history.

March

- March 16 – The Kasubi Tombs, Uganda's only cultural World Heritage Site, are destroyed by fire.
- March 26 – The *ROKS Cheonan*, a South Korean Navy ship carrying 104 personnel, sinks off the country's west coast, killing 46. In May, an independent investigation blames North Korea, which denies the allegations.

April

- April 7 – Kyrgyz President Kurmanbek Bakiyev flees Bishkek amid fierce rioting, sparking a sociopolitical crisis. Former foreign minister Roza Otunbayeva is placed at the head of an interim government as the opposition seizes control.
- April 10 – The President of Poland, Lech Kaczyński, is among 96 killed when their airplane crashes in western Russia.
- April 13 – A 6.9-magnitude earthquake occurs in Qinghai, China, killing at least 2,000 and injuring more than 10,000.
- April 14 – Volcanic ash from one of several eruptions beneath Eyjafjallajökull, an ice cap in Iceland, begins to disrupt air traffic across northern and western Europe.

- April 20 – The Deepwater Horizon oil platform explodes in the Gulf of Mexico, killing eleven workers. The resulting oil spill, one of the largest in history, spreads for several months, damaging the waters and the United States coastline, and prompting international debate and doubt about the practice and procedures of offshore drilling.
- April 27 – Standard & Poor's downgrades Greece's sovereign credit rating to junk four days after the activation of a €45-billion EU–IMF bailout, triggering the decline of stock markets worldwide and of the Euro's value, and furthering a European sovereign debt crisis.

May

- May 2 – The Eurozone and the International Monetary Fund agree to a €110 billion bailout package for Greece. The package involves sharp Greek austerity measures.
- May 4 – *Nude, Green Leaves and Bust* by Pablo Picasso sells in New York for US\$106.5 million, setting another new world record for a work of art sold at auction.
- May 7 – Scientists conducting the Neanderthal genome project announce that they have sequenced enough of the Neanderthal genome to suggest that Neanderthals and humans may have interbred.
- May 12 – Afriqiyah Airways Flight 771 crashes at runway at Tripoli International Airport in Libya, killing 103 of the 104 people on board.
- May 19 – Protests in Bangkok, Thailand ends with a bloody military crackdown, killing 91 and more than 2,100 injured.
- May 20
  - Scientists announce that they have created a functional synthetic genome.
  - Five paintings worth €100 million are stolen from the Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris.
- May 22 – Air India Express Flight 812 overshoots the runway at Mangalore International Airport in India, killing 158 and leaving 8 survivors.
- May 31 – Nine activists are killed in a clash with soldiers when Israeli Navy forces raid and capture a flotilla of ships attempting to break the Gaza blockade.

June

- June 9 – Ethnic riots in Kyrgyzstan between Kyrgyz and Uzbeks results in the deaths of hundreds.
- June 11–July 11 – The 2010 FIFA World Cup is held in South Africa, and is won by Spain.

Satellite images of the upper Indus River valley comparing water-levels on 1 August 2009 (top) and 31 July 2010 (bottom) during the flooding in Pakistan

July

- July 8 – The first 24-hour flight by a solar powered plane is completed by the Solar Impulse.
- July 25 – Wikileaks, an online publisher of anonymous, covert, and classified material, leaks to the public over 90,000 internal reports about the United States-led involvement in the War in Afghanistan from 2004 to 2010.
- July 29 – Heavy monsoon rains begin to cause widespread flooding (pictured) in the Khyber-Pakhtunkhwa province of Pakistan. Over 1,600 are killed, and more than one million are displaced by the floods.

August

- August 10 – The World Health Organization declares the H1N1 influenza pandemic over, saying worldwide flu activity has returned to typical seasonal patterns.

October

- October 10 – The Netherlands Antilles are dissolved, with the islands being split up and given a new constitutional status.
- October 13 – Thirty-three miners near Copiapó, Chile, trapped 700 metres underground in a mining accident in San José Mine, are brought back to the surface after surviving for a record 69 days.
- October 22 – The International Space Station surpasses the record for the longest continuous human occupation of space, having been continuously inhabited since November 2, 2000 (3641 days).
- October 23 – In preparation for the Seoul summit, finance ministers of the G-20 agree to reform the International Monetary Fund and shift 6% of the voting shares to developing nations and countries with emerging markets.
- October 25 – An earthquake and consequent tsunami off the coast of Sumatra, Indonesia, kills over 400 people and leave hundreds missing.
- October 26–ongoing – Repeated eruptions of Mount Merapi in Central Java, Indonesia, have killed at least 240 people and forced hundreds of thousands of residents to evacuate.

November

- November 4 – Aero Caribbean Flight 883 crashes in central Cuba, killing all 68 people on board.
- November 11–November 12 – The G-20 summit is held in Seoul, South Korea. Korea becomes the first non-G8 nation to host a G-20 leaders summit.
- November 13 – Burmese opposition politician Aung San Suu Kyi is released from her house arrest.
- November 17 – Researchers at CERN trap 38 antihydrogen atoms for a sixth of a second, marking the first time in history that humans have trapped antimatter.
- November 20 – Participants of the 2010 NATO Lisbon summit issued the Lisbon Summit Declaration.
- November 21 – Eurozone countries agree to a rescue package for the Republic of Ireland from the European Financial Stability Facility in response to the country's financial crisis.
- November 22 – A stampede during Bon Om Thook (Khmer Water Festival) celebrations in Phnom Penh, Cambodia, kills 347.
- November 23 – North Korea shells Yeonpyeong Island, prompting a military response by South Korea. The incident caused an escalation of tension on the Korean Peninsula and prompted widespread international condemnation. The United Nations declared it to be one of the most serious incidents since the end of the Korean War.
- November 28 – WikiLeaks releases a collection of more than 250,000 American diplomatic cables, including 100,000 marked "secret" or "confidential".
- November 29 – The European Union agree to an €85 billion rescue deal for Ireland from the European Financial Stability Facility, the International Monetary Fund and bilateral loans from the United Kingdom, Denmark and Sweden.
- November 29–December 10 – The 2010 United Nations Climate Change Conference is held in Cancún, Mexico. Also referred to as the 16th Conference of the Parties of the United

Nations Framework Convention on Climate Change (COP 16), it served too as the 6th meeting of the Parties to the Kyoto Protocol (CMP 6).

December

- December 21 – The first total lunar eclipse to occur on the day of the Northern winter solstice and Southern summer solstice since 1638 takes place.

(Wikipedia artikel)